

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

WYDAWNICTWO KURJI DIECEZJALNEJ.

Adres Redakcji: Siedlce, Kurja Diecezjalna.

W sprawach prenumeraty i innych administracyjnych adres: Kurja Diecezjalna, Siedlce. || Zeszyty zamienne i egzemplarze recenzyjne należy nadsyłać pod adresem Redaktora.

Przedpłata roczna 15 zł., cena zeszytu miesięcznego 1 zł. 50 gr. Ogłoszenia (tylko na — — — — okładce) w stosunku 60 zł. za całą stronę. — — — —

DZIAŁ URZĘDOWY.

Acta Apostolicae Sedis.

Treść zeszytu 12.

Acta Pii PP. XI: *Litterae Encyclicae*, p. 465—*Motu proprio*, p. 478 — *Litterae Apostolicae*, p. 480.

Acta SS. Congregationum: *S. C. Consistorialis*: *Provisio Ecclesiarum*, p. 490 — *S. C. de Religiosis*: *Dubia de transitu Monialium*, p. 490 — *S. C. de Propaganda Fide*: I. *De Collegio Missionali O. F. M. Capuccinorum Panormi*, p. 491. II. *Immutatio nominis praefecturae apostolicae de Cook*, p. 492. III. *Nominatio*, p. 492 — *S. C. Rituum*: I. *Senen. Super virtutibus B. Ioachimi Piccolomini, O. S. M.*, p. 493. II. *Toletan. Decretum confirmationis cultus S. D. Beatrici de Silva*, p. 496 — *S. C. pro Ecclesia Orientali*: *Provisio Ecclesiarum*, p. 492.

Acta Tribunalium: *S. Poenitentiarum Apostolica*: *Dubia circa communicationem facultatum*, p. 500 — *S. R. Rota*: I. *Southwarcen. Nullitatis matrimonii (Vanderbilt-De Marlborough)*. *Sententia definitiva*, p. 501. II. *Citationes edictales*, p. 507—508.

Diarium Romanae Curiae: *S. C. dei Riti*: *Congregazione Preparatoria* — *Segreteria di Stato*: *Nomine, onorificenze* — *Maggiordomato di S. S.*: *Nomine* — *Necrologio* — *Avviso*, p. 509—512.

SEGRETERIA DI STATO
DI SUA SANTITA
№ 58725.

Dal Vaticano, die 23 Decembris 1926.

Ill-me ac Rev-me Domine,

Laetissimus Pacifici Regis Natalis dies qui iam adventat, opportunam tibi occasionem praebuit, ut illos obsequii caritatisque sensus, quibus Augustum Pontificem iamdiu prosequeris, litteris ad Eum officiosissimis, nuper datis, plane confirmares. De hoc tuo in Christi Vicarium propensissimo studio, Sanctitas Sua quam plurimas agit grates atque enixe ab Infante Jesu efflagitat ut te diu sospitem servet atque caelestium donorum copia augeat in dies. Quorum in auspiciis atque in paternae suae voluntatis testimonium tibi, clero, populoque tuo amantissime Apostolicam Benedictionem impertit.

Haec tibi referes, ea qua par est observantia me libenter profiteor.

Amplitudini Tuae
addictissimum

P. Card. Gasparri.

Ill-mo ac Rev-mo Domino
Henrico Przeździecki
Episcopo Siedlcensi
Siedlce. ¹⁾

№ 4084/26.

Siedlce, die 17 listopada 1926 a.

Henricus Przeździecki

S. THEOL. DOCTOR

DEI MISERATIONE ET SEDIS APOSTOLICAE GRATIA

EPISCOPUS PODLACHIENSIS.

DEKRET

Na Większą Chwałę Boga.

Dla prawidłowego unormowania życia religijnego wiernych obrządku wschodnio-słowiańskiego, po pilnem rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu zainteresowanych osób, zgodnie z Kan. 1416 Prawa Kanonicznego, niniejszym Dekretem Naszym, na mocy szczególnych władz, otrzymanych od Stolicy Apostolskiej, w myśl św. św. Kanonów 216, 1409 § 2, 1415 § 5, przywracamy, a raczej erygujemy i za taką ogłaszamy od dnia 15 grudnia 1926 roku parafję obrządku wschodnio-

¹⁾ List powyższy jest odpowiedzią na życzenia, złożone przez J. E. Ordynarza Jego Świątobliwości Papięzowi Piusowi XI.

słowiańskiego przy kaplicy pod wezwaniem św. Mikołaja w Zabłociu, dekanatu Bialskiego, zaliczając do tej parafji wioski, wchodzące w skład parafji Połoski, obrządku wschodnio-słowiańskiego, a mianowicie: Zabłocie, Zelewicze, Szostaki, Wólka Zabłocka, Żuki, Matjaszówka, Międzyłasy, Ogrodniki Duże i Małe, Jabłeczna, Pniski, Parośle, Leniuszki, Kodeń-osada, Olszanki, Dobromyśl, Sygry, Okczyn, Kostomłoty; całe to terytorjum wydzielamy z parafji Połoski i wiernych obrządku wsch.-słow., przebywających na tem terytorjum, poddajemy duchownej jurysdykcji proboszcza obrządku wsch.-słow. w Zabłociu.

Uposażenie beneficjalne proboszcza obrządku wsch.-słow. w Zabłociu będzie stanowiło: 1) część ziemi beneficjalnej, stanowiącej ongi uposażenie tej parafji, którą to część specjalnym aktem określimy; 2) dobrowolne ofiary wiernych; 3) tak zwane jura stolae.

Z wyżej wzmiankowanych źródeł, jak również z odpowiedniego domu mieszkalnego i budynków ekonomicznych ksiądz proboszcz parafji obrządku wsch.-słow. w Zabłociu będzie czerpał dla siebie i dla służby kościelnej utrzymanie w tej parafji.

Jednocześnie, zgodnie z przepisami państwowymi, ogłaszamy, że proboszcz obrządku wsch.-słow. parafji Zabłocie jest urzędnikiem stanu cywilnego dla wiernych tejże parafji od daty wyżej podanej, przyczem polecamy temuż Ks. Proboszczowi, aby się ściśle stosował do wszystkich przepisów, jakie zostały lub będą w przyszłości wydane odnośnie do akt stanu cywilnego.

Erygując w ten sposób wskrzeszoną parafję obrządku wsch.-słowiańskiego w Zabłociu, oddajemy ją w opiekę Najświętszemu Sercu Jezusowemu i Marji Matki Bożej, a Naszej Najlaskawszej Pani i Królowej, żywiąc nadzieję, że przemożna ta opieka sprawi, iż wierni wzrastać będą w miłości Bożej, w żywej wierze i przywiązaniu do Stolicy Piotrowej, a przykładem życia swego pociągną i innych dotąd oddzielonych jeszcze współbraci do jedności świętej Wiary w prawdziwej wierze wyznawaniu.

Niniejszy Dekret, w czterech autentycznych egzemplarzach sporządzony, polecamy wykonać JW Ks. Ludwikowi Romanowskiemu, Prałatowi Kapituły Kolegiackiej Janowskiej, Dziekanowi Bialskiemu.

Dan w Siedlcach w rezydencji Naszej, dnia 17 listopada 1926 r.

† **Henryk biskup.**

m. p.

Kanclerz, Szambelan T. J. Św., Kanonik Kap. Kat. Podl.

Ks. R. Wilde.

№ 4966/26.

Siedlce, die 5 Januarii 1927 a.

Henricus Przeździecki

EPISCOPUS PODLACHIENSIS

DECRETUM.

Commoditatis causa in negotiis expediendis perpensisque omnibus circumstantiis rei etc: loci ad normam can. 217 § 1 praesentium tenore parochiam Marjanów, hucusque ad decanatum Łaskarzewien-

sem pertinentem, a praedicto decanatu evellimus atque ad decanatum Garvolinensem incorporamus.

Praesentibus a die 1 Februarii 1927 anni vilituris.

In quorum f.dem etc...

Datum in Siedlce, die ut supra.

† **Henricus episcopus.**

Cancellarius *R. Wilde.*

PROTOKÓŁ

POSIEDZENIA Z KAPŁANAMI OBRZĄDKU WSCHODNIO SŁOWIAŃSKIEGO W DNIU 16 GRUDNIA 1926 ROKU W KURJI DIECEZJALNEJ PODLASKIEJ POD PRZEWODNICTWEM J. E. BISKUPA ORDYNARJUSZA.

Oprócz przewodniczącego obecni: 1. Biskup Sufragan Czesław Sokołowski, 2. Infułat Karol Dębiński, 3. O. Mikołaj Czarnecki Redemptorysta obrz. grecko-katolickiego, 4. Marek Jaczynowski, kapłan obrz. wsch.-słowiańskiego, 5. Eugenjusz Różycki, kapłan obrz. wsch.-słowiań., 6. Andrzej Gryciuk, kapłan obrz. wsch.-słow., 7. Leon Tychowski, kapłan obrz. wsch. słow., 8. Protoijerj Arkadjusz Nikolski, zgłaszający się o przyjęcie do jedności z Kościołem Katolickim, 9. Kanonik Roman Wilde, Kanclerz Kurji, sekretarz posiedzenia.

Posiedzenie rozpoczął J. E. Ordynarjusz Henryk Przeździecki, przemawiając w ten sposób do zebranych:

„Jezus Chrystus przyszedł na tę ziemię nie tylko na to, aby przed ludźmi otworzyć niebo, zamknięte przez grzech pierworodny, lecz i dla tego, aby dać światu pokój i zapalić na nim płomień miłości Boga i ludzi. Chrystus daje z siebie samego przykład, jak miłować Boga i ludzi. Modli się, aby wszyscy jedno byli, jak On z Ojcem jedno jest.

„Chrystus Pan w widzialny sposób niedługo na ziemi przebywa, chce jednak, aby po odejściu Jego z ziemi, nauka Jego do końca świata nieskażona trwała, aby z pokolenia w pokolenie czysta, nienaruszona była przekazywana. Aby tak było, On nad tem czuwa. W tym też celu zakłada Kościół Święty. W Kościele tym każdy, kto tego pragnie, prawdą się karmić może, łaski Boże czerpać może i zbawić się może.

„W widzialnym tym Kościele Chrystus Pan jest niewidzialną jego Głową. Od tej niewidzialnej Głowy moc i niewzruszoność Kościoła. Widzialną zaś Głową tego Kościoła jest Piotr i następcy jego na stolicy Rzymskiej, Papieże. Kościoła Chrystusowego i bramy piekielne nie zmogą.

„Kościół Chrystusów to nietylko szkoła miłości, lecz i miłość sama.

„I czyż do tej twierdzy miłości nienawiść może mieć jakikolwiek wstęp?

„Zdawałoby się mogło, że miłości nigdy nadużyć nie można dla nienawiści. Stało się jednak inaczej. Ojciec nienawiści, szatan, i imienia Chrystusowej nauki i imienia Kościoła Chrystusowego nadużywa

i używa ku szerzeniu nienawiści pomiędzy ludźmi, a jako środek ku temu celowi służy mu to, co w człowieku jest złem. Używa on człowieczej pychy, zmysłowości i chciwości ku rozbijaniu nie tylko jedności Kościoła, lecz i ku szerzeniu nienawiści wśród wyznawców Chrystusowych. Szatan nie rozbija, nie zniszczy Kościoła, lecz wielu odeń odrywa i zamieszanie wywołuje.

„Chrystus Pan założył jeden Kościół, jedna bowiem jest Jego nauka. Pycha jednak już prawie w zaraniu Kościoła rodzi herezje. Pycha, zmysłowość i chciwość wywołują schizmy.

„Pycha, zmysłowość, chciwość przyodziewają się w szatę niewinności, świętości, bezinteresowności, pokory i niby w imię Chrystusa, niby z miłości ku Niemu szerzą nienawiść, wywołują walki. Skutek straszliwy! — Wyznawcy Chrystusa patrzą na siebie, jak na wrogów, miasto miłości, nienawiścią ku sobie pałają.

„Gdy patrzę na Was, Drodzy w Chrystusie Bracia, zgromadzonych tu razem z nami, myśli wyżej wyrzeczone przesuwają mi się same. Historia wieków przesuwają się przed oczyma duszy mojej.

„Do niedawna rozdzieleni, dzisiaj, dzięki Bogu, zjednoczeni, jedno stanowimy ku radości Tego, który modli się, byśmy jedno byli.

„Gdy patrzę się na was, odżywiają mi w pamięci liczne artykuły w rozmaitych pismach, zdaje mi się, że słyszę tak często powtarzane opowiadania, że wśród duchowieństwa prawosławnego do jedności z Kościołem Katolickim, Powszechnym, wracają tylko ci, co są małej wartości moralnej.

„Nie wchodzę w szczegóły, w rozbiór tych zarzutów. Stwierdzam, że jeden i drugi z duchowieństwa prawosławnego, który prosił o przyjęcie do Kościoła, następnie z jedności wystąpił, widocznie nie głębokim przekonaniem, miłości Chrystusa, lecz względy ludzkie były pobudką ich czynów. Stwierdzam, że widzieliśmy wśród nich objawy życia złego. Lecz jaki z tego wniosek? Czy nikogo z prawosławnych nie mam przyjmować do Kościoła?

„Bracia Moji, ja jestem Chrystusów. Chrystus wszystkich do siebie pociąga, z celnika apostoła czyni. Jam Chrystusów i do wszystkich z Chrystusem Panem ramiona wyciągam. Wszyscy dla mnie drodzy, wszyscy moi bracia. Chrystus Pan posłał mnie nie do aniołów, lecz do ludzi i to ludzi grzesznych, — bo któż bez grzechu? Każdego przyjmę do Kościoła, kto pragnie wrócić do jedności kościelnej, hyle miał szczerą wolę, czystą intencję.

„Co innego przyjmąc do Kościoła, a co innego wracającemu do jedności kościelnej powierzać obowiązki pasterskie. To są dwie różne rzeczy. Człowiekiem jestem, a stąd omylnym. I gdybym się omylił, powierzając obowiązki pasterskie niegodnemu, to przyjęty do jedności kościelnej sam rychło życiem swym pozbawiłby się szczytnego urzędu pasterskiego, gdyby nie chciał być kapłanem według woli Bożej, gdyby chciał naśladować Judasza.

„Pod żadnym pozorem nie przyjmę do Kościoła tych, którzy nie mają szczerzej intencji, jak nie przyjmowałem zgłaszających się o przyjęcie do jedności dlatego, że proszący jest w rozterce o rzeczy materialne ze swą władzą duchowną. Powiedziałem proszącemu: Idź, pojednaj się, a dopiero wtedy przychodź do mnie.

„Drodzy Bracia, od was zależy zaprzeczać artykułom i mowom, głoszącym o was, żeście źli, niewiele warci pod względem moralnym.

Zaprzeczajcie nie artykułami w pismach, nie słowami, lecz czynami waszymi.

„Bądźcie trzeźwi, pracowici, ofiarni, czyści, miłujący Boga, miłujący ludzi. Niech na waszych ustach nie zagości nigdy słowo cierpkie, obelga, nienawiść. Bądźcie, jednym słowem, święci. A wszelkim napaściom zaprzeczycie życiem waszym cnotliwym i wielu za sobą pociągniecie. Nikt wtedy nie będzie wierzył wieściom oszczerczym, rozsiewanym o was.

„Mili Moi, znacie lepiej ode mnie i literaturę rosyjską i życie w Rosji. Wiecie, jak w literaturze rosyjskiej jest poniewierany dochowny prawosławny. Patrzyłem własnymi oczyma w Rosji na te poniewierki. Łzy w oczach miałem, gdy widziałem objawy tej strasznej, bolesnej poniewierki. Cierpiałem nad nią i z całej duszy pragnąłem, aby w duchowieństwie prawosławnym szanowano godność kapłańską. Obco mi było, gdym widział prawosławnych, poniżających swoich kapłanów, a szanujących i czczących nas, kapłanów katolickich. Tak być nie powinno. Niech przez was, Bracia Moi, idzie też odrodzenie w tym kierunku. Stawiajcie wysoko na piedestale życia waszego świętobliwego suknię duchowną kapłana wschodniego, niech w was ta suknia czczona będzie, a przez was w innych.

„Słyszałem nieraz mówiących: O ile gorzej, o tyle lepiej. To fałsz! ohyda! zbrodnia! — Nie można dopuszczać, aby duchowny prawosławny był poniewierany, aby przez to w ludzie prawosławnym coraz bardziej zanikało poczucie prawdziwej religijności, prawdziwej moralności. Czyńmy wszystko, aby wśród braci naszej, którzy nie są jeszcze w jedności, coraz lepiej było i pod względem moralnym i pod względem religijnym.

„Gdy z jednej i drugiej strony — katolickiej i prawosławnej — będzie coraz więcej miłości Boga i ludzi, będziemy coraz bliżsi siebie i bez wątpienia jedność wśród nas nastąpi. Wszyscy wtedy będziemy w jednym, świętym, apostołskim, powszechnym Kościele Chrystusowym.

„Nie zapominajmy, że nam, wyznawcom Chrystusa Pana, szczególnie dzisiaj jedności potrzeba. Tylko ślepi i głusi nie widzą i nie słyszą tej burzy, coraz bardziej rozpętującej się nad imieniem Chrystusowym i nad Jego wyznawcami. Kto Chrystusa miłuje, nie będzie przyczyniał się do szerzenia niesnasek wśród Jego wyznawców, będzie współdziałał w złączeniu wszystkich w miłości Chrystusowej, by snadź wróg nie uderzał na podzielonych, osłabionych i nie mordował na duszy i ciele tych, którzy głoszą się, że są Chrystusowi.

„Bracia Drodzy, zaklinam was przez Boga Żywego, chociażby na was jeszcze więcej pisano i mówiono złego za wasz powrót do jedności z Kościołem, nie odpowiadajcie na to słowem ostrem, wymysłami, odpowiadajcie jedynie słowem miłości, słowem przebaczenia. Miłujcie wszystkich.

„Nienawidźcie jedynie fałszu i grzechu, a nie grzesznika, nie błędzającego.

„Może pomiędzy wami, Bracia Moi, były dawniej jakieś nieporozumienia, waśnie, zazdrości, — za chwilę pójdziemy do kaplicy, tam wobec Chrystusa Pana, obecnego w Najświętszym Sakramencie, dajcie sobie nawzajem pocałunek pokoju. Miłujcie się społecznie, po tem was Chrystus Pan pozna, żeście Jego, jeżeli społecznie miłować się będziecie.

„Pamiętajcie, żeśmy się oddali całkowicie na służbę Bogu. Nie własną, lecz Jego wolę pełnić mamy. Wola Boża przejawia się w głosie naszych przełożonych. Nie my sobie sami wybieramy miejsce i rodzaj pracy pasterskiej, lecz przełożony wskazuje nam i miejsce i rodzaj tej pracy. Nie zazdroście sobie nigdy stanowisk, jakie wam będą wyznaczane. Każde przyjmujcie z radością. Kto do Kościoła Katolickiego przychodzi, aby w nim godności, zaszczytów szukać, błędzi, nie jest Chrystusów. Radujcie się i weselcie, gdy będziecie widzieli, że wasi bracia kapłani pracują dobrze. Radość ich niech będzie waszą radością. Praca bowiem nasza nie jest dla naszej chwały, lecz dla chwały Boga. Biada kapłanowi, który w pracy kapłańskiej własnej chwały szuka!

„Mili Moi, przygotowywaliście się do stanu kapłańskiego w seminarjach duchownych prawosławnych. Podręczniki, z których was tam uczono, miałem w ręku. O seminarjach waszych i czytałem i słyszałem.

„Nie jedne usta prawosławne, które dzisiaj razem z nami chwalą Boga, dawniej zionęły wprost nienawiścią ku wszystkiemu, co katolickie. I wy też powtarzaliście, że uczono was uznawać katolicyzm za największą herezję.

„Nie dziwię się temu uczuciu nienawiści, którem was od młodości przepajano, a zatem nie dziwię się temu, coście sami pod wpływem tej nauki o Kościele Katolickim szerzyli. Stąd nie dziwiłem się waszym zapytaniom o tem, co Kościół Katolicki uczy o Niepokalanem Poczęciu Najśw. Marii Panny, o nieomyślności Papieża nauczającego, o jego prymacie, o czyście i t. d. Z góry wiedziałem, że gdy wam powiem, jaka jest nauka Kościoła, to w oczach waszych w pierwszej chwili spostrzegę zdziwienie, a następnie usłyszę wykrzyknik: „Ależ i ja tak wierzę“!

„Was, Mili Moi, uczono nie tego, co Kościół Katolicki głosi, lecz fałszu, przypisywanego Kościołowi.

„A te łzy w oczach waszych, gdy wam mówiono o spowiedzi, i to szczere wasze wyznanie, że „myśmy dotąd nie mieli pojęcia, co to jest spowiedź“, czyż nie świadczą, że wasze podręczniki teologii moralnej to jakieś poszczególne opinie teologów, a nie całością nauki. Sami przyznajecie, że wam mówiono o spowiedzi, jako o wyznaniu jedynie grzechów, a nie o poprawie, o obowiązku odwołania oszczerstw, wynagrodzenia krzywd, ciężących na sumieniu penitenta.

„Wasze podręczniki teologii dogmatycznej w znacznej części to raczej oskarżenia, nie zaś wykład nauki pozytywnej.

„Wyście otwierali oczy, gdy wam z ksiąg liturgicznych waszych wskazywaliśmy, że tak się modliliście, jak Kościół Katolicki wierzy.

„Nie tak, Bracia, było przed rokiem 1054. Była jedność nauki, ci sami Ojcowie Kościoła, ci sami święci, ta sama głowa widzialna Kościoła Powszechnego, biskupi Rzymscy, bez których zatwierdzenia żaden Sobór powszechny, przyjmowany i przez Cerkiew prawosławną, nie miał mocy obowiązującej.

„Przyjąłem Was do jedności kościelnej. Nie posiadacie jeszcze jednak dostatecznej znajomości nauki Kościoła Powszechnego i dlatego pošlę was wszystkich na kursy uzupełniające. Na początek urządzamy trzymiesięczne dla was wykłady w Wilnie, zorganizowane przez J. E. Arcybiskupa Wileńskiego, Romualda Jałbrzykowskiego, zorganizowane na skutek uchwały Zjazdu Biskupów w Wilnie, w spra-

wach wschodnich w dniu 9 listopada 1926 r. Kursy te rozpoczną się 15 stycznia 1927 roku. Mam nadzieję, że praca wasza w Wilnie przez trzy miesiące wiele dobrego sprawi, że wrócicie do domów waszych nie tylko oświeceni na umyśle nauką katolicką, lecz napełnieni duchem Kościoła Powszechnego, z gorącym sercem, umięczeniem jedynie miłować i dobrze czynić.

„Bracia Moi, nie pociągniecie ludzi do Boga, jeżeli za posługi religijne każecie sobie płacić, jeżeli na którym z was byłby zarzut zdradstwa. Brońcie się przed tą zarazą. Gdy wam wierni ofiary składają będą dobrowolnie, ochotnym sercem, przyjmujcie je, za każdą dziękujcie, nie żądajcie nic ponadto. Ponieważ z posługiwaniem religijnym są u nas związane w wielu wypadkach akty stanu cywilnego, a czasami i wymagania wiernych co do liczby światła, upiększenia świątyni kwiatami i t. p., macie tutaj takse diecezjalną, której egzemplarze za chwilę wam będą wręczone, i nic ponad nią nie żądajcie. Ufam, że nigdy na was wierni z tego powodu skarżyć się nie będą. Co nie daj Boże, gdyby na was zanesiona była słuszna skarga, musiałbym winowajcę surowo karać, a to dla mnie byłby ból nad bólami, ponieważ widziałbym wtedy i łzy ludzkie, wylewane na kapłana, i ujmę, przynoszoną chwale Bożej i nieraz poderwaną, jeżeli nie zniszczoną zupełnie wiarę świętą w ludziach, których krzywda spotkała.

„Wiem, żeście w trudniejszych warunkach materialnych od kapłanów obrządku łacińskiego, boście obarczeni rodziną, i dlatego wam, Bracia, ze środków, którymi rozporządzam, daję więcej od tego, co daję kapłanom obrządku łacińskiego. Szukajcie najpierw królestwa Bożego, a tę resztę, t. j. środki na utrzymanie was i rodzin waszych, da wam Ten, który tak pięknie przyodziewa lilje polne i karmi ptactwo niebieskie.

„Wyszliście z Cerkwi prawosławnej. Wyznawcy jej mogą uważać was za swoich wrogów, lecz wy po dawnemu miejcie ich za swoich, za drogich sercu waszemu.

„Pytacie, jak macie pod tym względem w życiu praktycznym postępować? — Ze św. Pawłem odpowiem wam: Naśladowcami moimi bądźcie. — Gdy wizytuję kościoły diecezji Podlaskiej i gdy mi zanoszą skargi na ucisk, jaki ludność katolicka tutejsza znosiła od rządu rosyjskiego, w odpowiedzi rozpoczynam z wiernymi moimi wspólną modlitwę za tych, którzy na Podlasiu prześladowanie szerzyli, i prosimy wspólnie Boga, aby prześladowców nie tylko nie karał, lecz aby im grzech wybaczył i błogosławił; tłumaczę wtedy wiernym moim, że ludność prawosławna tutejsza ich nie prześladowała, i nawołuję, aby miłowali prawosławnych, jako braci swoich, aby im pomagali. Nawołując do okazywania pomocy prawosławnym, daję przykład, jak to czynić, i groszem, jaki posiadam, dzielę się z biedą ludzką. Ponieważ zaś prawosławni diecezji mojej w latach 1919 i 1920 znajdowali się w gorszym położeniu od katolików, bo ich prawie wszystkich w roku 1915 uprowadzono do Rosji i wrócili jedynie do zgliszcz i ruin, więc prawosławnym, względnie do ich potrzeb, dawałem stosunkowo więcej, niż katolikom. — Czyście i wy tak.

„Nauczajcie w języku, w którym wierni rozmawiają i pragną słyszeć słowo Boże.

„Postępujcie tak, jak mówiłem, a chwałę Bogu przyniesiecie, ludziom pomagać będziecie do zbawienia, niejedną łzę otrzecie. Po-

stępujcie tak, jak mówiłem, a żadne prądy polityczne i partyjne nie podzielą was i lud wasz, bo będziecie wsparci na mocnym fundamencie Boga i Kościoła Jego, będziecie zawsze jedno, jak Ojciec Syn jedno jest.

„Streszczam, co powiedziałem:

„Dawajcie przykład z życia waszego świętobliwego.

„Bądźcie pobożni, trzeźwi, pracowici, ofiarni.

„Miłujcie się społecznie.

„Miłujcie nieprzyjaciół wasze.

„Pogłębiajcie w sobie znajomość nauki Kościoła.

„Spowiadajcie się często i spowiadajcie wiernych waszych.

„Pracujcie ochotnie na każdym miejscu, które wam biskup wyznaczy.

„Bądźcie pełni miłosierdzia.

„Bracia Drodzy, czyście gotowi wszyscy tak postępować i żyć, jakiem wam przed chwilą wyłożył?”

Wszyscy jednogłośnie oświadczają: „Tak“.

„A ty, Ojcie Arkadiuszu Nikolski, który pragniesz jedności z Kościołem Katolickim, czy gotów jesteś tak postępować i działać, jak przed chwilą słyszałeś?”

„Tak, Pasterzu“ — odpowiada O. Arkadiusz Nikolski.

„Wobec tego przyjmę Cię do Kościoła Katolickiego. Za chwilę pójdziemy do kaplicy, gdzie złożysz wyznanie wiary świętej.

„Wyznaczam na kursy uzupełniające do Wilna kapłanów: Jaczynowskiego, Hałasa, Gryciuka i Nikolskiego. Parafjami aż do ich powrotu administrować będą: 1. Kapłan Różycki parafjami: Bubel, Połoski-Dekudów i Zabłocie, 2. Kapłan Tychowski parafjami: Terespol, Hola i Kijowiec. Po powrocie z Wilna wyznaczę każdemu kapłanowi stanowisko.

„A teraz, Moi Bracia, pyta J. E. Ordynarjusz, może który z was chce o co mnie zapytać, otrzymać jakieś wyjaśnienie?

Jeden z obecnych pyta: „Co sądzić o codziennej Mszy św.?”

J. E. Biskup Podlaski odpowiada: „Nieszczęściem Cerkwi prawosławnej jest, że schowała Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie w swych świątyniach i zasłoniła Go ikonami (obrazami). Obrazy rzecz święta, lecz nie powinny być w świątyniach na pierwszym miejscu. Ne pierwszym miejscu w świątyni — Jezus Chrystus w Najśw. Sakramencie. On życiem naszym, On sercem naszym. Co ja biedny człowiek zdziałalbym, gdybym codzień nie brał do duszy mej Chrystusa Pana w Najśw. Sakramencie! Z niego wszelka moc moja i na działanie i na pokonywanie zła w sobie samym. Bracia Najdrożsi, karmcie się Chrystusem na każdy dzień! Okazujcie drugim Chrystusa Pana w Najśw. Sakramencie. Zachęcajcie wiernych do jaknajczęstszego przystępowania do Stołu Pańskiego. Wracajcie do pierwotnej gorliwości kościelnej: do łamania Chleba aniołów i do karmienia się nim!”

Następnie protoijerej Arkadiusz Nikolski złożył wyznanie wiary św. w kaplicy biskupiej. J. E. Ordynarjusz przyjął O. Arkadiusza Nikolskiego do jedności z Kościołem Katolickim, udzielił obecnym błogosławieństwo pasterskie, obecni zaś dali sobie pocałunek pokoju.

Dnia 16 grudnia 1926 roku. Siedlce.

Kanclerz Kurji, sekretarz zebrania *Ks. Roman Wilde.*

Szambelan T. J. Ś., Kanonik Katedralny Podlaski.

Z Kurji Diecezjalnej.

Ogłoszenie o święceniach wyższych.

W myśl kan. 998-1000 poleca się wszystkim WJXX. Proboszczom, ażeby, po otrzymaniu niniejszego, w najbliższą niedzielę ogłosili z ambony ludowi, zebranemu na sumie: „Kandydatami do święceń wyższych w dniu 6 marca r.b. są następujący alumni Seminarjum Duchownego Benedykta XV w Janowie; do święceń diaakońskich subdiakon Bolesław Sprycha, syn Stanisława, ur. 21 marca 1902 r. w parafji Radoryż; do święceń subdiakońskich następujący klerycy: Czesław Mularzuk, syn Jana, ur. 11 listopada 1901 r. w parafji Knychówek; Wacław Celiński, syn Franciszka, ur. 11 sierpnia 1900 r. w parafji Łukowskiej Przemienienia Pańskiego; Franciszek Próchniewicz, syn Jana, ur. 12 grudnia 1901 r. w parafji Łukowskiej Podwyższenia św. Krzyża; Jan Jędrych, syn Kacpra-Pawła, ur. 14 listopada 1901 r. w parafji Stanin; Czesław Wrzosek, syn Władysława, ur. 26 maja 1900 r. w parafji Kossów; Piotr Denejko, syn Jozafata, ur. 6 grudnia 1900 r. w parafji Gęś; Jan Jakubik, syn Ludwika, ur. 7 kwietnia 1900 r. w parafji Ceranów; Mikołaj Kijewski, syn Ludwika, ur. 27 września 1902 r. w Błaskach, diecezji Włocławskiej; Feliks Wajszczuk, syn Franciszka, ur. 7 marca 1902 r. w parafji Trzebieszów; Franciszek Grzymała, syn Bolesława, ur. 15 czerwca 1904 r. w parafji Mokobody; Tadeusz Filaber, syn Stanisława, ur. 28 października 1903 r. w par. Łaskarzew; Piotr Stachowski, syn Wojciecha, ur. 15 kwietnia 1885 r. w parafji Lebewo, diecezji Chełmińskiej. Ktoby wiedział o jakiej przeszkodzie, na sumieniu obowiązany jest w ciągu tygodnia zawiadomić o tem miejscowego proboszcza“.

W razie zameldowania jakiej przeszkody, należy sporządzić odpowiedni protokół i, wraz z opinią o zeznającym, niezwłocznie przesłać do Kurji.

EXAMINA ANNO 1927 PRAESCRIPTA.

I. Examen ad beneficia curata 1927 anno persolvendum.

Vi stat. 90 Nostrae Synodi Dioecesanæ in aedibus Curiae Dioecesanæ Podlachiensis in Siedlce, die 28 septembris 1927 an. hora 9 matutina, peragetur examen ad beneficia curata, in scriptis juxta stat. 90, 1-o, necnon orale, juxta programma, prout sequitur:

E Theologia Morali

Cursus integer.

Juxta textum D. M. Prümmer, *Manuale Theologiae Moralis* (Friburgi Brig., 1923, ed. 2 et 3, tres tomi). Adhiberi possunt opera: A. Tanquerey, *Synopsis Theologiae Moralis et Pastoralis* (ed. ultima, tres tomi), aut Noldin, *Summa Theologiae Moralis* (integrum opus, vel alia, dummodo concinnata sint habita ratione Codicis Juris Canonici necnon recentiorum S. Sedis decisionum).

*E Theologia Pastoralis***Cursus integer.**

Odpowiedzi podług dzieła ks. dr. K. Dębińskiego, *Podręcznik praktyczny Teologii Pastorskiej*, (Warszawa, 1915, 2 tomy) z uwzględnieniem całego tekstu statutów i instrukcyj Synodu Diecezjalnego Podlaskiego z r. 1923 oraz wyjaśnień i uzupełnień, pomieszczonych w rocznikach *Wiadomości Diecez. Podlaskich* z r. 1924 i lat następnych, do chwili egzaminu wydanych.

E Scriptura Sacra

I. *Hermeneutika Biblijna*. Noematyka czyli nauka o sensach w Piśmie św.; sens w Piśmie św.: dosłowny, duchowny, wywnioskowany i przystosowany. Heurystyka: sprawdzian filozoficzny w odnajdywaniu sensu; sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne. Wykładnia protestancka, racjonalistyczna i żydowska. Proforystyka.

Odpowiedzi podług cz. ks. dr. A. Szlagowskiego, *Wstęp do Pisma św. t. III, Hermeneutika* (Warszawa).

II. *Wstęp do Dziejów Apostolskich i Listów św. Pawła*.

Odpowiedzi według dz. ks. A. Szlagowskiego *Nowy Testament* (Kraków, 1923, wyd. 3, str. 431—433; 560—567; 623—624; 676—677; 709—710; 729—730; 749—750; 763—764; 777—779; 790—791; 798—801; 832—833; 836—839). Do czytania poleca się dzieła ks. Górskiego, *Listy św. Pawła* (Sandomierz); Fouarda *św. Paweł*, (Warszawa, 2 tomy, „Bibl. Dzieł Chrześcijańskich“).

III. *Komentarz na Psalmy*.

Podług wydania ks. J. Kruszyńskiego, *Księga Psalmów Dawidowych* (Włocławek-Warszawa); poleca się tekst, wydany przez ks. Fr. A. Symona, *Psałterz Dawidowy* (Kraków, 1917).

E Theologia Dogmatica

Tractatus de Deo Sanctificatore. De gratia. Gratiae notio, divisiones; errores circa gratiam. Gratiae actualis natura, necessitas, dispensatio, gratuitas; universitas quoad justos, peccatores, infideles, parvulos.

De concordia gratiae cum libero arbitrio. Gratiae habitualis expositio. Dispositiones ad justificationem; natura justificationis; proprietates (incertitudo, amissibilitas, inaequalitas). Meriti definitio, species, conditiones; existentia ac objectum meriti.

Tractatus de sacramentis in genere. Sacramenti definitio, species, convenientia institutionis. Existentia sacramentorum (ante Christum). Sacramentorum Novae Legis existentia. Materia et forma (principia dogmatica). Sacramentorum effectus: gratia (quotuplex); gratia sacramentalis; character (existentia ejus, natura, dotes). Causa sacramentorum instituens et ministrans. Subiectum sacramentorum (principia dogmatica). Sacramentalia.

Tractatus de sacramento Baptismi. Baptismi notio, existentia, materia et forma. Validitas Baptismi sive per immersionem, sive per infusionem, sive per aspersionem collati. Effectus Baptismi: gratia remissiva peccati et poenae peccato debitae; character. Minister Baptismi. Necessitas Baptismi aquae. Baptismus fluminis, sanguinis. Paedobaptismus validus et licitus est.

Tractatus de sacramento Confirmationis. Confirmationis notio; existentia; materia et forma; effectus. Minister ordinarius et extraordinarius. Subiectum Confirmationis.

Tractatus de SS. Eucharistia. Nomina, figurae SS. Sacramenti. Mysterium praesentiae realis. Ejus veritas probatur. Modus praesentiae realis, quo Christus incipit esse sub speciebus (transsubstantiatio), quousque permanet. Cultus Eucharistiae debitus. Habitus inter mysterium hoc et rationem. Sacramentum Eucharistiae. Existentia hujus sacramenti; natura. Materia (valide conficitur Eucharistia sive in pane azymo, sive in fermentato). Forma. Epiclesis. Effectus, minister, necessitas. Communio sub utraque specie. Subiectum. Sacrificium Missae: Notio, existentia (Missa est verum Novae Legis sacrificium). Essentia hujus sacrificii Missae.

Tractatus de Deo Remuneratore. (Eschatologia). Novissima: mors, iudicium particulare. Infernus, existentia poenae inferni (aeternitas, natura, gradus — poenarum). Purgatorium: existentia; natura poenarum purgatorii. Communio sanctorum. Coelum: gloria animae (visio beatifica, amor beatificus), gloria corporis. — Iudicium universale: signa futuri iudicii; certitudo; circumstantiae. Dotes corporum gloriosorum atque damnatorum. Error millenariorum.

Responsiones preparandae sunt juxta textum op. A. Tanquer y, *Synopsis Theologiae Dogmaticae* (Romae — Tornaci — Parisiis, 1922, t. III, ed. XIX); adhiberi etiam possunt opp. Pesch, Hurter et alia, dummodo editiones sint novissimae.

Ex Jure Canonico

De delictis et poenis. (Liber V Codicis Juris Canonici).

I. *De delictis.* Natura delicti ejusque divisio. (Quid et quotuplex sit delictum ratione notitiae, competentiae et executionis?). Imputabilitas delicti; causae aggravantes et minuentes imputabilitatem. Effectus juridici delicti.

Cooperatores ad delictum. Conatus delicti (quid sit ejusque imputabilitas?).

II. *De poenis.* 1-o *In genere.* Jus coercitivum Ecclesiae. Notio poenae ecclesiasticae. Species poenarum. Applicatio et interpretatio poenarum.

Superior potestatem coactivam habens — usus hujus potestatis.

Subiectum coactivae potestati obnoxium (Quaenam in subiecto requirantur, ut sit obnoxium potestati — ex parte personae et ex parte delicti?).

Remissio poenarum (quid sit et quomodo fiat?).

2-o *De poenis in specie.* Poenae medicinales seu censurae. Notio censurae in genere atque notionis explicatio. Censurarum divisio (ratione speciei, causae efficientis, modi, potestatis absolvendi). Quando censurae multiplicentur? Quomodo censurae incursoe tollantur?)

Species censurarum. Excommunicatio (notio, species, effectus excommunicationis).

Interdictum (notio, species, effectus interdicti tum localis, tum personalis).

Suspensio (notio, species, effectus suspensionis quoad varias ejusdem species).

Poenae vindicativae (notio earundem; principia circa eas generalia). *Poenae vindicativae communes* — recenseantur. Infamia (notio; divisio — infamia juris et facti atque effectus utriusque infamiae; cessatio infamiae tum juris, tum facti).

Poenae vindicativae clericorum (quaenam sint?). Inhabilitas. Multa pecuniaria. Depositio. Degradatio.

Remedia poenalia. (notio earundem et species). Quomodo applicanda sint illa remedia, ut monitio (paterna et publica), correptio, praeceptum et vigilantia? *Poenitentiae canonicae*. (Notio et qualitas earum).

De poenis in singula delicta. Delicta circa fidem et unitatem Ecclesiae. (Quaenam sint?). *Poenae in apostatas, haereticos et schismaticos*. *Poenae in suspectos de haeresi; in pertinaciter docentes propositiones damnatas; in edentes et legentes aut retinentes libros quosdam prohibitos; in eos, qui illegitime ineunt matrimonium mixtum*. *Delicta contra religionem* (quaenam sint talia delicta, quae poenis ecclesiasticis plectantur?). *Poenae in sacrilegos* (reos sacrilegii realis, localis et personalis). *Poenae in blasphemos, periuros, superstitiosos et simoniacos*. — *Delicta contra auctoritates, personas, res ecclesiasticas*. *Poenae in hujusmodi delinquentes*. — *Delicta contra vitam, libertatem, proprietatem, bonam famam, bonos mores*. *Poenae in abortum procurantes, suicidas, duellant, homicidas*. *Poenae in delinquentes contra libertatem* (ogentes ad statum clericalem vel religiosum, ad matrimonium). *Poenae ob delicta commissa in proprietatem, bonam famam proximi, contra sextum Decalogi praeceptum*. — *Crimen falsi* (quid sit?); *poenae in diversa falsi crimina*. — *Delicta in administratione vel susceptione ordinum aliorumque sacramentorum*. *Poenae in hujusmodi delinquentes*. *Delicta contra obligationes proprias status clericalis vel religiosi*. *Poenae in delinquentes contra obligationes hujusmodi status communes*. *Poenae in non residentes, officia parochi, canonicorum negligentis*. *Poenae in delicta religiosi pecuniaria committentes*. — *Delicta in collatione, susceptione, dimissione dignitatum, officiorum, beneficiorumque ecclesiasticorum*. — *Abusus potestatis vel officii ecclesiastici* (quibus modis fieri possint? quibusnam poenis puniantur abusus occurrentes in curia ecclesiastica, necnon a superioribus religiosi commisi?).

Responsiones praeparandae juxta textum *Codici Juris Canonici* (liber V) atque necessario adhibeatur opus D. M. Prümmer, *Manuale Juris Ecclesiastici* (Friburgi Brisg, ed. noviss.). Utiliter consuli possunt opera: Chelodi, *Jus poenale*..., Tridenti, 1925, cap. I—IV; (Ks. I. Grabowski, *Prawo kanoniczne*, Lwów, 1921, str. 353—419).

Ex Historia Ecclesiastica

Czasy nowsze — od rewolucji francuskiej do czasów obecnych. Kościół we Francji i we Włoszech. Dzieje Kościoła w innych krajach Europy. Dzieje Kościoła w Ameryce. — Działalność Kościoła (Papież XIX wieku. Sobór Watykański. Życie zakonne. Misje katolickie. Umicjętność kościelna. Karność kościelna. Służba Boża i życie religijne. Sztuka chrześcijańska). — Herezje i błędy teologiczne. — Kościoły wschodnie ze szczególnem uwzględnieniem Cerkwi rosyjskiej i ruskiej. Walka schyzmy rosyjskiej z unją na ziemiach polskich. — Protestanci. — Pontyfikaty Piusa IX, Leona XIII, Psiusa X i Benedykta

XV obszerniej. Papież Pius XI. Działalność Piusa XI w świetle encyklik aż do ostatnich czasów. Konkordat z Polską. Bulla rozgraniczająca diecezje w Polsce.

Odpowiedzi podług tekstu dz. Biskupa Krynickiego. *Dzieje Kościoła Powszechnego*, opr. O. W. Szołdrski C. SS. R., wyd. 3, (Włocławek, 1925, od str. 540 do końca). Dzieła do czytania: Bp. Pelczar, *Pius IX i jego wiek*; ks. A. Szlagowski, *Leon XIII, życie i prace* (Warszawa, „Bibl. Dz. Chrześc.“); ks. Momidłowski, *Pius X, Życie i prace*, (Przemyśl, 1908); ks. Oraczewski, *Papież Benedykt XV*, (Warszawa, 1917); ks. N. Cieszyński, *Roczniki Katolickie* od r. 1922; *Konkordat Polski ze Stolicą Apostolską*, Lwów, 1925, („wyd. Bibl. Religijnej“); Encykliki Piusa XI w rocznikach *Wiadomości Diec. Podlaskich*.

E Liturgica

Przepisy Rytuału. Ceremonje pogrzebowe. Administrowanie sakramentów św. Chrzest dorosłych. O wystawieniu Najśw. Sakramentu. Czterdziestogodzinne nabożeństwo. Administrowanie Ostatniego Namaszczenia. Ceremonje poświęcenia osób, miejsc i rzeczy, (brevior formula święcenia dzwonów). Ceremonje okresowe (w całym roku kościelnym). Ceremonje okolicznościowe; prymicje i sekundycje kapłańskie; jubileusz małżeński; przyjęcie i wizytacja biskupa w parafji; wystawienie relikwji i obnoszenie ich na procesji.

Odpowiedzi podług dz. Bpa A. Nowowiejskiego, *Ceremonjał parafjalny* (Płock, tom II cały) wraz z dokładną znajomością właściwych przepisów *Synodu Diecezjalnego Podlaskiego* z roku 1923, zwłaszcza dodatku V: *Porządek nabożeństw w kościołach diecezji Podlaskiej*, jakoteż odnośnych uzupełnień i wyjaśnień, w rocznikach *Wiadomości Diec. Podl.* od r. 1924.

Ad praedictum examen sebeundum invitantur sacerdotes: 1-o Thomas Kucia, 2-o Joseph Urbański, 3-o Stanislaus Zarębski, 4-o Stanislaus Foryś, 5-o Alexander Ejme, 6-o Augustinus Cichy.

Insuper supplere tenentur examen sacerdotes; 1-o Bronislaus Turki - e Scriptura Sacra et Theologia Dogmatica, 2-o Joannes Godlewski - e Theologia Dogmatica, 3-o Marcellus Stokowski - e Scriptura Sacra, Theologia Dogmatica et Liturgica (rubricistica).

II. Examen neopresbyterorum 1927 anno persolvendum.

Vi stat. 89 Synodi Dioecesanae Podlachiensis ex anno 1923 in aedibus Curiae Dioecesanae in Siedlce die 29 septembris 1927 an. hora 9 matutina persolvetur orale examem neoprebyterorum juxta programma, ut sequitur:

E Scriptura Sacra

1. *Natchnienie Pisma św.*: pojęcie ogólne; bliższe wyjaśnienie natchnienia; błędne pojęcia o natchnieniu; zakres i sprawdziany natchnienia; świadectwa o natchnieniu ksiąg świętych.

Kanon ksiąg świętych: kanon u żydów; kanon ksiąg św. Starego Testamentu u chrześcijan; deuterokanoniczne ksiągi i ustępy Starego Testamentu; kanon ksiąg Nowego Testamentu; deuterokanoniczne ksiągi i ustępy Nowego Testamentu.

Księgi apokryficzne: nazwa, charakterystyka i znaczenie apokryfów. Apokryfy Starego Testamentu w łacińskiej Wulgacie. Podział i charakterystyka apokryfów Nowego Testamentu. Ewangelje apokryficzne.

Księgi zaginione: Odpowiedzi podług dz. ks. A. Szlagowskiego, *Wstęp ogólny do Pisma św.* (Warszawa) lub ks. J. Kruszyńskiego *Introdukcja generalna* (Włocławek).

2. *Ewangelje synoptyczne*. — Krótkie wstępy do każdej ewangelji (nazwa; autor; czas, miejsce i język; przeznaczenie i cel; podział i treść; właściwości Ewangelji św. Mateusza, Marka i Łukasza); kwestja synoptyczna.

Odpowiedzi podług dz. ks. dr. A. Szlagowskiego, *Nowy Testament* (Warszawa, 1923, wyd. 3, str. 21-27; 144-146; 211-213); do czytania się ob. dz. ks. Kaczmarczyk, *Ewangelje, studjum krytyczne* (Kraków); ks. W. Szczepański, *Cztery Ewangelje, Wstęp, nowy przekład i komentarz*, (Kraków, 1916, część I.V).

3. *Krótki komentarz na pierwsze dziewięć rozdziałów Ewangelji według św. Mateusza* podług dz. ks. W. Szczepańskiego, *Nowy Testament, I, Cztery Ewangelje*, (Kraków, 1917, cz. II, str. 1-61.)

E Theologia Dogmatica.

Tractatus de religione (in universum). Religionis notio; elementa; actus, quibus perficitur et ad quos religio inclinatur hominem. Species religionis ejusque falsae notiones. Religionis necessitas (probat argumentis: historico, psychologico et metaphysico). Necessitas cultus externi et publici explicatur et tuetur.

Tractatus de revelatione. (Theoria revelationis). Notio revelationis; variae ejus species simulac falsae notiones. Possibilitas revelationis divinae in se. Revelatio mysteriorum (notio, species mysteriorum atque possibilitas revelationis eorum). Necessitas divinae revelationis. Moralis obligatio revelationem inquirendi contra indifferentismum adstruitur. Discernibilitas revelationis, criteria ejusdem; methodus in apologetica servanda.

Tractatus de revelatione christiana. (Demonstratio christiana). Divinitas religionis christianae ex ejus excellentia suadet. (Argumentis internis probatur supereminentia, originalitas et transcendentia religionis christianae ac proinde ejusdem divinitas). Divinitas missionis Christi probatur 1-o e proprio ipsius testimonio; 2-o ex ejus miraculis; 3-o vaticiniis a Christo editis; 4-o speciatim e resurrectione Christi.

E propagatione mira religionis christianae et e martyrio probatur divinitas nostrae religionis. Prophetiae messianicae ostendunt Christum esse Dei legatum.

Tractatus de Ecclesia. (Demonstratio catholica) Notio Ecclesiae. Definitio Card. Bellarmini. Moralis necessitas auctoritatis infallibilis maximeque magisterii vivi suadet. Ecclesia vere hierarchica instituta est a Christo. Episcopi jure divino sunt successores apostolorum. Infallibilitas collegii apostolorum et episcoporum. Primatus B. Petri. Primatus Romanorum Pontificum. Infallibilitas Romani Pontificis. Ecclesiae visibilitas, apostolicitas et indefectibilitas. Notae Ecclesiae juxta Concilii Vaticani recensionem. Axioma: „Extra Ecclesiam nulla salus“. Objectum magisterii infallibilis Ecclesiae. Exercitum potesta-

tis docendi ac regendi Romani Pontificis. Exercitium potestatis episcopalis. Membra Ecclesiae. Principia de relationibus inter Ecclesiam et statum.

Responsiones praeparandae juxta textum A. Tanquerey, *Synopsis Theologiae Dogmaticae* (v. I *Theol. Fundamentalis*, editio recentissima); adhiberi possunt opera aliorum auctorum, dummodo sint recentissimae editionis ac sufficiant ad respondendum omnibus quaestionibus supra recensitis.

E *Theologia Morali.*

I. *De fundamento moralitatis.* Notio finis; variae finis divisiones ac in specie de fine ultimo. Principia de fine ultimo hominis ejusque actuum (beatitudo humana).

II. *De actibus humanis.* Natura et divisiones actuum humanorum. Principia intrinseca actus humani (intellectus et voluntas). *Cognitio* ad actum humanum requisita (circa actum ipsum; circa moralitatem actus). *Advertentia* ad actum humanum requisita. (Divisiones advertentiae; principium de eadem). *Influxus ignorantiae et inadvertentiae* in actus humanos. (Principia).

Voluntarium (definitio ejusque explicatio, divisiones ac in specie de voluntario indirecto principia). *Hostes voluntarii*: a) violentia; b) metus; c) passio seu concupiscentia; d) quidam status pathologici corporales. (Notiones, species et principia de eorum influxu in actus liberos).

De moralitate actuum humanorum. *Natura moralitatis* (definitio; falsi conceptus; sententia vera de essentia et norma moralitatis). *Species moralitatis* (bonitas, malitia et indifferentia moralis). *Principia seu fontes moralitatis*: objectum, circumstantiae et finis). *Objectum actus moralis* (notio, principium de momento objecti in moralitate). *Circumstantiae actus moralis* (notio, numerus, principia de momento circumstantiarum in moralitate; divisio circumstantiarum). *Finis actus moralis* (notio; principia). *Extensio moralitatis*: ad actum indifferentem; ad actum externum et eventum sequentem.

III. *De legibus.* Notio legis in universum. *Explicatio definitionis praecipue indicata differentia legis a praecepto et consilio.* *Praecipuae divisiones legis.* *Lex divina triplex* (aeterna, naturalis, positiva—divina). *Lex aeterna* (existentia, essentia; derivatio omnium aliarum legum a lege aeterna). *Lex divina naturalis* (notio, existentia; subiectum et obiectum hujus legis; proprietates et cognitio legis naturalis). *Lex divina positiva* (triplex stadium hujus legis). *Lex humana* (ecclesiastica). *Auctor hujus legis*; obiectum; subjectum (principia fundamentalia de subjecto legis humanae; de infantibus et im-uberibus ut legi subditis; de ipso legislatore ut subjecto propriis legibus; de peregrinis et vagis, prout subiiciuntur legibus localibus). *Promulgatio et acceptatio legis ecclesiasticae ejusque obligatio* (leges poenales, irritantes, fundatae in falsa praesumptione). *Modus adimplendi legem* (principia). *Interpretatio legis* (simplex et per episcopiam). *Cessatio legis* (cessatio obligationis legis per impotentiam, per dispensationem, per privilegium; cessatio ipsius legis per revocationem et per cessationem finis totalis, per consuetudinem). *Lex civilis ejusque obligatio.*

IV. *De conscientia.* Notio et divisio conscientiae. *Conscientia vera*

et erronea. Conscientia laxa, perplexa et scrupulosa. Conscientia certa. Conscientia dubia (dubium morale — principia reflexa). Varia systemata moralia. Educatio conscientiae. (Media naturalia et supernaturalia).

V. *De peccatis. Natura peccati. Divisio peccatorum in genere. Peccatum mortale. Peccatum veniale. Distinctio peccatorum specifica et numerica. Causae peccatorum. Tentationes ad peccatum. Effectus peccati (tum mortalis, tum venialis). Peccata interna (delectatio morosa, gaudium peccaminosum, desiderium pravum). Vitia capitalia in genere et in specie.*

VI. *De virtutibus in communi. Natura virtutis (notio; relatio inter virtutes et dona fructusque Spiritus Sancti ac beatitudines). Distinctio virtutum. Virtutes acquisitae (existentia earum, essentia et proprietates). Virtutes infusae (existentia earum, essentia et proprietates).*

VII. *De fide theologica. Notio virtutis fidei; necessitas fidei (medii et praecepti). Vitia fidei opposita (peccata omissione et commissione facta; infidelitas, apostasia, haeresis; pericula fidei).*

VIII. *De spe theologica. Natura spei (definitio, obiectum, subiectum, proprietates spei). Necessitas spei. Vitia et peccata contra spem (1-o ommissio actus spei; 2-o desperatio; 3-o praesumptio).*

IX. *De caritate theologica. Amor et caritas in genere. Caritas erga Deum. Vitia hujus virtuti opposita (odium Dei, acedia). Caritas erga nosmetipsos. Caritas erga proximum (praeceptum diligendi proximum; dilectio inimicorum); ordo caritatis (quoad personas diligendas, quoad bona diligenda). Opera caritatis erga proximum (eleemossyna, correptio fraterna). Peccata contra caritatem proximi (scandalum, cooperatio ad malum).*

Responsiones praeparandae juxta textum op. D. M. Prümmer, *Manuale Theologiae Moralis* (Frib. Brisg., 1923, ed. 2 et 3, tom. I; summarium ejusdem — *Vademecum Theologiae Moralis*, ibid., pag. 3—129); adhiberi possunt opera Tanqueray, Noldin et aliorum, dummodo sint editiones recentissimae, in quibus ratio *Codici Juris Canonici* et recentiorum Sanctae Sedis decretorum habeatur simulque omnibus supra recensitis quaestionibus satisfiat.

E Theologia Pastoralis.

Ogólne zasady pasterzowania. Proboszcz i główne jego przymioty. Staranie się o probostwo. Objęcie parafji. Urządzenie plebanji i stosunek ks. proboszcza do swej rodziny, do służby, do współpracowników duchownych i świeckich, wreszcie do parafjan różnych stanów.

Odpowiedzi według dzieła ks. dr. K. Dębińskiego, *Podręcznik praktyczny Teologii Pastorskiej*, Warszawa, 1914 r., t. I (cały) z koniecznym uwzględnieniem tekstu *Synodu Diecezjalnego Podlaskiego* z roku 1923, stat. 82—136 wraz z Dodatkami XII—XXIX.

Ex Jure Canonico.

Introductio in Jus Canonicum. Notio juris ecclesiastici catholici. Jus ecclesiasticum subjective et objective sumptum. Praecipuae divisiones juris ecclesiastici ratione objecti sumpti. Fontes juris ecclesiastici universalis (definitio; ratio existendi). Quinque fontes existendi juris

ecclesiastici universalis (1-o lex naturalis; 2-o lex divina, contenta in Sacra Scriptura et in Traditione; Summi Pontifices; 4-o Concilia oecumenica; 5-o Consuetudo legitima). Consuetudo (notio, divisio, requisita ad legitimam consuetudinem; effectus legitimae consuetudinis; cessatio consuetudinis).

Fontes juris ecclesiastici particularis ac in specie de concordatis (definitio concordatorum; eorum essentia; necessitas et utilitas; forma), de conciliis particularibus; de synodo dioecesana; de rescriptis; de privilegiis.

Normae generales juxta novum Codicem Juris Canonici (c. 1—6). Leges de temporis supputatione. Collectiones Juris Ecclesiastici universalis (recenseantur juxta ordinem historicum usque ad Codicem Juris Canonici). Collectiones juris ecclesiastici particularis ac in specie de Synodo Dioecesana Podlachiensi ex anno 1923 (Brevis dioecesis Podlachiensis conspectus historicus; acta ejusdem Synodi; normae generales — stat. 11—24 et annexum I).

De personis (in communi). Quomodo homo fiat persona ecclesiastica seu membrum Ecclesiae? (can. 87; de personis ritus non latini praescripta). Personarum ad Ecclesiam pertinentium distinctio quoad aetatem, locum originis et habitationis; quoad actum et quoad familiam. Personae morales. Praecedentia inter personas physicas et morales.

De clericis in genere. Nomen personae ecclesiasticae explicatur. Status clericorum, definitio et explicatio. Notio hierarchiae ecclesiasticae (potestas ordinaria et jurisdictionis). Gradus hierarchici. Clericorum adscriptio alicui dioecesi juxta vigentem disciplinam. Jura et privilegia clericorum (recenseantur), horumque amissio et recuperatio. Obligationes clericorum (praescripta juris ecclesiastici universalis et Synodi Dioec. Podlachiensis st. 82—105). Officia ecclesiastica (definitio ejusque explicatio); principaliores distinctiones officiorum ecclesiasticorum; eorum provisio (licita et legitima acquisitio; modi provisionis per liberam collationem, per electionem; per postulationem; amissio officiorum ecclesiasticorum). Potestas ordinaria et delegata. Reductio clericorum ad statum laicalem.

De clericis in specie. Divisiones territoriales in Ecclesia nunc vigentes. Suprema in Ecclesia potestas: praerogativae Romani Pontificis; ejus electio; potestas Romani Pontificis. S. Romanae Ecclesiae Cardinales. Curia Romana (Ss. Congregationes, Tribunalia, Officia). De Concilio universali. Legati Romani Pontificis. Patriarchae, Primates et Metropolitae. Vicarii et Praefecti Apostolici, Administratores Apostolici. Praelati inferiores. Episcopi dioecesani. Coadjutores et auxiliares episcoporum. Curia dioecesana. Capitula canonicorum. Consultores dioecesani. (Omnia explicanda juxta jus universale et nostrum particulare „Synodus Dioec. Podlachien.“ stat. 25—60 cum respectivis annexis). Vicarii foranei (decani — praescripta juris universalis et stat. 67—81 Synodi Diec. Podl. cum respectivis annexis). Clerus parochialis (parochi, vicarii parochiales et rectores ecclesiarum juxta jus universale et stat. 106 — 134 Synodi Diec. Podl. cum respectivis annexis).

De religiosis. Natura status religiosi. Necessitas et utilitas status religiosi. Varietas status religiosi. De confessariis et capelanis.

De laicis. De fidelium associationibus in genere et in specie (juxta jus universale et stat. 135—136 cum annexis Synod. Diec. Podl.)

Responsiones praeparandae juxta op. D. Prümmer, *Manuale Juris Canonici*, Frib. Brig. Quaestiones 1—7; 12—14; 18, 22—34; 35—53 (summatim), 54—173, 175—178, 188—192. 266—274) habita ratione *Synodi Dioec. Podl. (supra citatae)*. Adjumenta A. Toso, *Ad Codicem Juris Canonici commentaria minora...* (Romae L. I. Normae generales, L. II. De personis); ks. Grabowski, *Prawo Kanoniczne*, (Lwów, 1921, str. 1—145); ks. J. Wiślicki, *Konkordat. Studium prawne* (Lublin, 1926).

Ex Historia Ecclesiastica.

1. *Wstęp do Dziejów Kościoła*: o historii kościelnej jako nauce; źródła i nauki pomocnicze do historii kościelnej; literatura historii kościelnej.

2. *Starożytność chrześcijańska. Okres I. Założenie, rozszerzenie i prześladowanie Kościoła. Zarys Kościoła pierwotnego. Służba Boża, karność i obyczaje w tym okresie. Rozwój nauki kościelnej. Herezje i odszczepieństwa.*

Okres II. Rozszerzenie Kościoła i przeszkody w krzewieniu wiary Chrystusowej w tym okresie, Rozwój nauki katolickiej (IV—VIII w.). Herezje, odszczepieństwa i spory teologiczne ówczesne. Organizacja kościelna (IV—VIII w.). Służba Boża, karność i obyczaje w okresie II (IV—VIII w.).

Odpowiedzi podług całkowitego tekstu dz. Biskupa W. Krynickiego, *Dzieje Kościoła Powszechnego*, (wyd. 3, opr. O. Wł. Szoldrski C. SS. R., Włocławek, 1925, str. 1—150). Do odczytania poleca się dzieło ks. W. Szcześniaka, *Dzieje Kościoła Katolickiego w zarysie*, Warszawa, 1901, t. I; Hergenröther, *Historja Powszechna Kościoła Katolickiego*, Warszawa, 1901, t. I—II).

3. *Patrologja w zarysie. Określenie Ojców Kościoła. Ojcowie apostołscy; pisarze kościelni, doktorowie Kościoła. Ojcowie łacińscy: Tertuljan, św. Cyprjan, Laktancjusz, św. św. Pacjan, Ambroży, Augustyn, Hieronim, Piotr Chryzolog, Leon Wielki, Grzegorz Wielki, Beda, Piotr Damian, Bernard. Ojcowie greccy: Orygenes, św. Efrem, św. św. Cyryl Jerozolimski, Bazyli W., Grzegorz Nyseński, Grzegorz Nazjazeński, Jan Chryzostom. Ojcowie pomniejsi łacińscy i greccy. O czytaniu pism Ojców Kościoła.*

Odpowiedzi podług dz. B-pa Krynickiego, *Wymowa święta*, 2 wyd. Do odczytania poleca się wydawn. *Pisma Ojców Kościoła w polskiem tłumaczeniu* (Poznań, od r. 1924 wychodzące przekłady tekstów z naukowymi wstępami i uwagami do tekstu).

E Liturgica

Wiadomości wstępne. O liturgji wogóle i o źródłach prawa liturgicznego: o księgach liturgicznych; dekretach św. Kongregacji Obrzędów; zwyczajach; powadze rubrycystów. O języku, śpiewie i muzyce liturgicznej. O sprzętach, szatach i bieliźnie liturgicznej.

O środkach rozwinięcia kultu: kościół i jego wewnętrzne urządzenie. Ołtarz, tabernakulum, światło. Konsekracja kościoła.

Odpowiedzi podług dz. Bpa A. Nowowiejskiego, *Ceremonjał parafjalny*, (Płock, wydanie ostatnie, t. I) oraz niezbędne przeczytanie

dz. Bpa K. Fischera, *Konsekracja kościoła*, (Przemyśl, 1911); do odczytania poleca się dz. Bpa A. Nowowiejskiego, *Wykład Liturgji Kościoła Katolickiego* (Warszawa, 1893, t. I. cz. 1.

Ex Homiletica et Catechetica

Metodyka nauczania religji. Uwagi wstępne o metodyce. Nauka religji w ogólności. Urząd katechety. Wybór i rozkład materiału naukowego. Metody wykładu. Środki naukowe przy nauce religji. Katechizm (wiadomości historyczne i dydaktyczne o katechizmach). Duszpasterstwo (rozwój pobożności). Historia nauki religji w krótkim zarysie.

Odpowiedzi podług dz. Spirago, *Metodyka katolickiej nauki religji*, tłum. ks. dr. W. Galant (Mikołów-Warszawa, 1911).

Insuper omnes RRDD Neopresbyteri adferre secum tenentur duas conciones a se exaratas et nitide conscriptas, secus ad examen orale non admittentur. Ex his concio altera sit cum themate: „Kazanie na uroczystość Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej“, (pomoc i wskazówki ks. arcyb. J. Bilczewski, *Królowa Korony Polskiej. List pasterski*, w zbiorze tegoż, Mikołów-Warszawa, 1908, str. 259—278; ks. J. Opioła, *Matka Boska, Królowa Korony Polskiej*, Kraków, 1925 (Głosy Katolickie, № 295); alteram vero cum themate: „Kazanie o popieraniu Dzieła Rozkrzewiania Wiary“, (pomoc i wskazówki: *Encyklika Piusa XI o popieraniu św. Misyj*, w „*Wiad. Diec. Podl.*“, 1926, n. 9—10, str. 278—289; art. „*Dzieło Rozkrzewiania Wiary*, tamże, n. 11—12, str. 366—369; ks. M. Jeż, *Wspieraj Misje i Żniwo wielkie — robotników mało*, wyd. *Sprawy misyjne*, z 2, 4, Kraków, wyd. XX. Jezuitów).

Ad praedictum examen comparere omnino tenentur:

I. ad examen *tertium* sacerdotes: A. Dawidczyk, C. Izdebski, P. Patalong, L. Sobolewski, et M. Zawadzki.

II. ad examen *secundum* sacerdotes: J. Andrzejuk, V. Kępiński, A. Łapaj, S. Nienałtowski, M. Świerczewski, J. Terlikowski.

III. ad examen *primum* sacerdotes: E. Jakubczak, B. Filipiuk, V. Jankowski, A. Wysokiński, F. Chwedoruk, A. Wielgosz, S. Szczepański, J. Wiackiewicz, T. Pulikowski, R. Syczewski, B. Lubieniuk, V. Lechowicz, J. Grądzki.

Siedlce, die 3 januarii 1927 an.

Vicarius Generalis

Episcopus Auxiliaris Podlachiensis † *Ceslaus Sokołowski*.

Notarius *J. Kocięcki*.

Wskazówki prawne, dotyczące sporządzania testamentów.

I. Uwagi ogólne o testamentach.

1. Możliwość rozporządzania swoim majątkiem przez testament jest prostym następstwem prawa własności.

2. Naturalne prawo rozporządzania własnością ograniczone jest jednak przez pewne przepisy obowiązującego prawa. Np. prawo zabrania, ażeby ojciec oddał wszystko co posiada ludziom obcym, a dzieci swoje wydziedziczył; zabrania również, by dziecko przeznaczyło cały swój majątek na cele choćby najszlachetniejsze, lecz z uszczerbkiem lub krzywdą rodziców, pozostałych przy życiu. Państwo, broniąc swych instytucyj, unieważnia zapisy, przeznaczone na cele wzbronione, które godzą w porządek, moralność i dobro publiczne.

3. Prawo zna tylko dwa sposoby rozporządzania swoją własnością, pod tytułem darmowym:

- a) jako darowiznę między żyjącymi;
- b) przez testament.

W pierwszym wypadku jestto umowa, w której darujący wyzbywa się swego majątku *natychemiast* na rzecz osoby obdarowanej, skoro ta, wraz z darowizną, wykona pewne obowiązki, założone przez darującego i spełni warunki, pod jakimi dar otrzymała.

b) Rozporządzający majątkiem swym przez testament nic nie daje w chwili spisywania aktu swej ostatniej woli, nie wyzuwa się w danej chwili z własności swojej, lecz rozporządza na czas, w którym już żyć nie będzie.

4. Trzy są rodzaje testamentów:

a) *publiczny*, podyktowany dwom notariuszom w obecności dwóch świadków, lub jednemu w obecności czterech świadków;

b) *mystyczny*, czyli tajemny, gdy zapisodawca przedstawia notariuszowi w obecności sześciu świadków rozporządzenie, którego tekst mógł być napisany przez niego samego, lub też przez kogo innego;

c) *własnoręczny*, gdy pisany jest w całości, datowany i podpisany ręką piszącego testatora.

Testamenty, sporządzane bez zachowania jednej z trzech powyższych form, są *nieważne*.

Ze względów zarówno technicznych, jak i zachowania najłatwiej tajemnicy testatora, najbardziej rozpowszechnioną formę spisywania aktów swojej ostatniej woli jest *testament własnoręczny*.

II. O testamencie własnoręcznym.

Formy.

A. Forma zewnętrzna.

Do ważności testamentu własnoręcznego wymagane są przez prawo następujące trzy warunki:

1-o testament musi być napisany w całości własną ręką piszącego testatora;

2-o testament musi być datowany, a więc ściśle oznaczony dzień, miesiąc i rok;

3-o testament, własnoręcznie napisany, datowany musi być przez piszącego testatora własnoręcznie, podpisany pełnym imieniem i nazwiskiem własnym, zgodnie z aktem swego urodzenia.

Na napisanym w sposób powyższy testamencie, wyraźnie i czytelnie, nie może być najmniejszych poprawek, przekreślań, podczyszczeń, wycierań za pomocą gumy i t. p. środków, oraz nie może być

żadnych znaków symbolicznych, — niezrozumiałych, stawianych obcą ręką liter, dopisać. Obcej ręki na testamencie nie może być nawet śladu.

Testament winien być napisany na papierze atramentem, w braku zaś atramentu może być napisany ołówkiem lecz piszący ma zachować zwykły swój charakter pisma i podpisu.

Gdyby testator żywił obawę, że prywatny jego testament w sposób powyższy napisany, w chwili jego śmierci zostanie zagubiony, lub ręką zbrodniczą potajemnie zniszczony, może sporządzić 2 lub 3 egzemplarze *identyczne* testamentu i na każdym egzemplarzu *napisać* przed podpisaniem go, że jest to egzemplarz „*pierwszy*”, na drugim, że jest „*drugi*”, — na trzecim, że jest „*trzeci*”, — wszystkie identyczne. Każdy egzemplarz należy umieścić w kopercie, zakleić i na niej napisać: „Testament własnoręczny ks. N. N., złożony na przechowanie panu N. N. (tj. oddać należy do przechowanie osobom, przez siebie wybranym).”

B. Forma wewnętrzna, a) ogólna.

Testamenty własnoręczne, oprócz form prawnych, wyżej podanych, żadnej innej formy zewnętrznej nie posiadają, natomiast ostateczna wola testatora, w takim testamencie zawarta, musi być ujęta w *formę wewnętrzną*.

1-o Testator, może używać nazw dowolnych, byleby te nazwy wyrażały wolę testatora; prawo nie wymaga, ażeby w testamentach były używane tylko pewne, kodeksowi prawnemu znane, nazwy i terminy, atoli prawnicy zalecają używanie terminów prawnych (art. 967. K. C.)

2-o Testament nie może być sporządzony w tym samym akcie przez dwie lub więcej osób bez względu na to, czy te osoby czynią zapis na korzyść trzeciego, czy też rozporządzają na korzyść zobopólną i wzajemną. (art. 968 K. C.)

3-o Testament powinien być aktem skończonym o tyle, ażeby wszelkie wątpliwości mogły być rozstrzygnięte przez samą treść tegoż, nie zaś przez inne dokumenty (*ex testamento et non aliunde*); nie wolno robić naprzykład testamentu takiego: „zapisuje X. złotych osobie, której nazwisko znajdziecie w notatniku”, albo zapisuje N. N. sumę, której wysokość oznaczyłem w liście pisanym do niego w dn. N. roku N...

4-o Testament powinien być ujęty w zdaniach jasnych, wyraźnych i zrozumiałych.

5-o Testator może rozporządzać swoim majątkiem całym ruchomym i nieruchomym, kapitałami, które posiada i jakie posiadać może, które z chwilą jego śmierci po nim zostaną.

b) szczegółowa:

Testator ma prawo poczynić następujące zapisy testamentowe:

1-o Zapis ogólny na rzecz jednej osoby lub jednej instytucji, pod warunkiem, że państwo ją uznaje.

2-o Zapis pod tytułem ogólnym części spadku.

3-o Zapis szczególny.

4-o Zapis warunkowy.

Uwaga. Jeżeli testator pozostawia jedno dziecko prawe, musi za-

chować dla niego $\frac{1}{2}$ połowę majątku, jeżeli dwoje $\frac{2}{3}$ majątku, gdy troje lub więcej $\frac{3}{4}$ majątku (i dla ich zstępnych). Gdy zaś zostawia oboje rodziców tylko swoich, a dzieci niema, musi zachować dla nich $\frac{1}{2}$ majątku, gdy tylko jedno z rodziców żyje, musi zatrzymać dla niego $\frac{1}{4}$ część majątku.

Wyjaśnienia.

Co do punktu 1-o. Zapis ogólny na rzecz jednej osoby powinien być dokonany w następujący sposób:

Mój testament własnoręczny:

Na wypadek mojej śmierci zapisuję na własność N. N. (osobie lub instytucji takiej, a takiej N. N.) cały mój majątek, jaki okaże się w dniu mojej śmierci.

Siedlce (lub wieś N. N.) dn. 1 lutego 1926 r. Ks. N. N.

Co do punktu 2-o. Zapis pod tytułem ogólnym części spadku.

Mój testament własnoręczny:

Na wypadek mej śmierci zapisuję na własność N. N. osoby lub instytucji, połowę, trzecią, czwartą i t. d. część całego mego nieruchomościowego, oraz ruchomego majątku i kapitałów jakie po sobie pozostawię i tem samem ustanawiam N. N. zapisobiercą pod tytułem ogólnym (połowy, trzeciej, czwartej i t. d. części całego majątku) m. N. (wieś N. N.) 1 lutego 1926 r. N. N.

Co do punktu 3-o. Zapis szczególny.

„Mój testament własnoręczny: Na wypadek mej śmierci zapisuję na własność N. N. (np. Biskupa Ordynariusza Diecezji Podlaskiej rzymsko-katolickiej), meble, (wyliczenie z czego składają się), (cechy zewnętrzne), bibliotekę, składającą się z dzieł N. tomów N. lub wszystkie książki z szafami znajdujące się w mojem mieszkaniu i t. d., ubranie, bieliznę, sprzęty domowe, konie, zaprzęgi, pojazdy, inwentarz żywy i martwy gospodarczy, kapitały znajdujące się na pożyczce u osób N. N. tu należy wymienić u kogo, (dokładny adres osoby lub osób, u których znajdują się kapitały na pożyczce), wraz z $\frac{\%}{\%}$, lub depozyty np. takie, a takie, lub papiery procentowe N. N. (wyliczyć sztuki i numery). m. Siedlce (wieś N. N.) dn. 1 grudnia 1926 r. podpis Ks. N. N.

Co do punktu 4-o. Zapis warunkowy.

Mój testament własnoręczny: Na wypadek mej śmierci zapisuję na własność z mego majątku: konie bryczkę i t. d., w gotowości sumę X. w walorach, srebrze stołowem i t. d. które mogą być sprzedane z licytacji (a za nie ma być uformowana w parafji rz-katol. N. N. biblioteka publiczna), albo „pieniądze uzyskane mają być przelane jako funausz wieczysty dla Seminarjum Podlaskiego Diecezjalnego na utrzymanie alumna z rodziny N. N. lub ucznia dobrych postępów, niezamożnego, Seminarjum mniejszego Biskupa Ordynariusza Podlaskiego Henryka Przeździeckiego“ „lub do dyspozycji Biskupa Ordynariusza Diecezji Podlaskiej“.

Siedlce, dn. N. lub wieś dn. N. N. 1 grudnia 1926 r. Ks. N. N.

Substytucja.

Wszelkie rozporządzenie, którego mocą obdarowany następca ustanowiony, obowiązany zostanie do zachowania i oddania trzeciej osobie — jest nieważne.

Substytucje są zabronione — art. 896 K. C.

Przy sporządzaniu testamentu własnoręcznego według wyżej podanych wzorów trzeba strzec się substytuowania. Nieważny będzie zapis, sporządzony np. w ten sposób: „Zapisuję mój majątek (całość lub część jego jaką kolwiek), lub konia, bryczkę, meble, pieniądze i t. d. osobie N. N., a po jego śmierci majątek ten przejdzie na własność N. N. (np. Księdza Biskupa Ordynariusza Podlaskiego na potrzeby parafji N. N. lub na potrzeby Seminarjum Duchownego).

Zapis testamentowy winien przekazywać własność osobie istniejącej, która ma prawo dowolnie, jako swoją własnością, rozporządzać darowizną i niczem nie być krępowaną. Nie będzie substytucją zapis, którego mocą jednemu darowanemu zostaje użytkowanie, a drugiemu własność.

III. Ogłoszenie testamentu.

Każdy testament własnoręczny, przed wykonaniem zawartych w nim rozporządzeń, przedstawiony powinien być prezesowi sądu okręgowego. Dlatego też każda osoba, która testament znajdzie, czy będzie nią sukcesor, czy komornik, który opieczętuowania dopełnia, czy rejent, sporządzający inwentarz, powinna bezwzględnie testament złożyć prezesowi Sądu Okręgowego. Jeżeli testament znaleziony został w kopercie zamkniętej, koperty tej nie wolno odpieczętować.

Prezes Sądu Okręgowego, po otrzymaniu testamentu, otworzy go, jeżeli był zapieczętowany, a następnie sam testament obwiedzie kreskami w ten sposób, ażeby żadnym zmianom uleść nie mógł. Niezależnie od tego sporządzi protokół, w którym zamieści: przez kogo testament został złożony, czy był zapieczętowany, czy otwarty, wreszcie stan, w jakim przedstawiony został, wyraz od którego zaczyna się, na jakim wyrazie kończy się, liczbę wierszy, a także wszelkie dostrzeżone przekreślenia i poprawki. Po sporządzeniu protokołu prezes Sądu Okręgowego przesyła testament do zachowania wyznaczonemu przez siebie notariuszowi.

Mój testament własnoręczny.

egzemplarz pierwszy.

W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego! Ja niżej podpisany N. N. (imię i nazwisko, względnie imiona i nazwisko, (herb, przydomek rodziny), czując się zupełnie zdrowym na ciele i umyśle, pragnę wypełnić obowiązek kapłana względem Kościoła Katolickiego, oraz względem moich najbliższych, oraz społeczeństwa, pośród którego żyję i dni pragnę mego życia zakończyć, niniejszym własnoręcznym aktem oświadczam moją ostatnią wolę:

1) wzór z p. II. l. b. p. 1-szy

Cały mój majątek, jaki z chwilą śmierci po mnie zostanie, zapisuje na własność wyłączną i nieograniczoną N. N...

albo

2) wzór z p. II. litera b. punkt 2.

albo

3) wzór z p. II litera b. punkt 3.

albo

4) wzór z p. II. litera b. punkt 4.

Zapisobiorcę zobowiązuje, ażeby zabezpieczył odprawienie N. N. Mszy Św. żałobnych, lub N. N. żałobnych nabożeństw rocznie przez lat N. na co przeznaczam sumę N. N., wypłacaną przez N. N. księdzu N. N., albo ze sprzedanych rzeczy N. N. przeznaczam sumę N. N. na (Msze Św. N. N. lub nabożeństwo żałobne, sumę N.) itp. wypłacać będzie osoba N. (lub instytucja N).

Na utrzymanie grabarza przeznaczam sumę N. N., którą wypłacać będzie osoba N. N. lub instytucja N. N. Ks. N. N. lub osobie N. N. służbie N. N. mojej za długoletnią służbę.

Wykonawcami tej ostatniej woli mojej mianuję N. N. i N. N. i proszę, ażeby, w imię dobra publicznego i sprawiedliwości, obowiązek ten przyjęli, dołożyli starań i nieszczędzili pracy dla ścisłego wykonania niniejszej woli mojej w przeciągu czasu N. N. od mojej śmierci.

Taka jest ostatnia moja wola. Amen.

egzemplarz .....

miasto lub wieś N. N. dnia N. miesiąca N.

Ks. N. N.

Podając powyższe informacje do wiadomości i użytku praktycznego W. Duchowieństwa, Kurja przypomina art. 105 Naszego Synodu Diecezjalnego i usilnie zaleca nie odkładania sprawy sporządzenia testamentu, przyczem wyjaśnia, że najlepiej sporządzić testament w 3 egzemplarzach, podług wyżej podanych wskazówek, z tych jeden egzemplarz przechować u siebie, drugi złożyć w Kurji, a trzeci u osoby, przez siebie wybranej.

Siedlce, 8 stycznia 1927 r.

Wikarjusz Generalny

Biskup Sufragan Podlaski † Cz. **Sokołowski.**

Cyrkularze.

I. W sprawie misji i rekolekcyi, dawanych przez O. O. Jezuitów. Kurja otrzymała pismo Przew. O. Prowincjała, w którym prosi o ogłoszenie W. Duchowieństwu, ażeby 1-o w sprawie misji ludowych zwracali się do O. Stanisława Sopucha (adres: Lublin, Bobolaneum; 2-o w sprawach rekolekcyj dla inteligencji, czy dla szkół lub innych prac można się zwracać do przełożonych bliższych domów Tow. Jezusowego lub nawet bezpośrednio do O. Prowincjała (Warszawa, ul. Św.-Jańska № 12.)

Komunikując powyższe Kurja przypomina W. W. Kapłanom obowiązek niesienia pomocy w słuchaniu spowiedzi tam, gdzie odbywają się misje, lub rekolekcje. Należy tak obliczyć czas słuchania spowiedzi i nie prędzej wyjeżdżać, aż wszyscy uczestnicy wspomnianych ćwiczeń duchownych będą wypowiedani.

W sprawie Tygodnia Propagandy Trzeźwości, pod hasłem „Ratujmy młodzież”. Organizacje przeciwalkoholowe w czasie od 1 do 8 lutego 1927 r. urządzają „Tydzień Propagandy Trzeźwości”. Składnica Abstynencka w Poznaniu rozsyła osobne odezwy oraz informacje w tej sprawie. Kurja zwraca uwagę Wielebnego Duchowieństwa na wielkie znaczenie i potrzebę podobnej propagandy we wszystkich parafjach oraz poleca, by W. Duchowieństwo usilnie zajęło się w miarę sił i możliwości poparciem tej akcji. W szczególności zaś:

a) w jedno z obu dni świątecznych t. j. 2 albo 6 lutego W. W. Księża Proboszczowie wygłoszą naukę o potrzebie wstrzeźliwości od napojów wyskokowych.

b) zatroszczą się, gdzie to możliwe, o urządzenie w tym czasie odczytów i pogadanek na temat wstrzeźliwości.

c) wreszcie zwraca uwagę W. Duchowieństwa na wydania Składnicy Abstynenckiej (Poznań, Aleje Marcinkowskiego 1), wymienione w dziale „Biblijografia”.

Wikarjusz Generalny
Biskup Sufragan Podlaski
† Cz. Sokołowski.

ZMIANY W SKŁADZIE OSOBISTYM DUCHOWIEŃSTWA.

Kanonikiem honorowym Katedry Podlaskiej mianowany Ks. Ludwik Górniak, emeryt.

Dziekanem dekanatu Łaskarskiego mianowany Ks. Stanisław Grzeszko, proboszcz parafji Korytnica Łaskarska.

Instytucję kanoniczną na probostwo w Sosnowicy otrzymał Ks. Antoni Hanicz, dotychczasowy administrator tej parafji, po uzyskaniu ekskardynacji z diec. Pińskiej.

Administratorem parafji Leśna mianowany O. Szczepan Szawaryn, Z. O. P.

Przeniesieni X. X. Wikariusze: Ks. Miron Wróblewski z Kosowa i Ks. Stanisław Olechowski z Janowa — jeden na miejsce drugiego.

Zwolnieni ze stanowisk: Ks. Michał Turski na własną prośbę ze stanowiska dziekana dekanatu Łaskarzewskiego; O. Aleksander Łaziński Z. O. P. ze stanowiska administratora parafji Leśna; Ks. Jan Myrdzio, z powodu choroby, ze stanowiska administratora parafji Szkopy.

DZIENNIK CZYNNOŚCI J. E. ORDYNARJUSZA.

Grudzień 1926 r.

Dnia 9 J. E. Ordynarjusz powrócił z Warszawy z posiedzenia Komisji Papieskiej do spraw konkordatowych.

Dnia 16—o godz. 10^{1/2} odprawił w katedrze nabożeństwo za duszę ś. p. Gabryela Narutowicza, pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej.

Dnia 18—wyjechał do Warszawy na posiedzenie Komisji do spraw konkordatowych.

Dnia 20—powrócił z Warszawy.

Dnia 24—w południe przyjmował Duchowieństwo u siebie i łączył się z niem opłatkami. Tegoż dnia wieczorem odprawił w katedrze Jutrznę, poczem celebrował pasterkę.

Dnia 25—celebrował w katedrze pontyfikalną sumę.

Dnia 31—przyjmował życzenia noworoczne od Duchowieństwa, poczem wieczorem odprawił w katedrze nieszpory na zakończenie roku jubileuszowego.

Rok 1927. Dnia 1 stycznia obecny był na sumie w katedrze, a potem przyjmował życzenia noworoczne od przedstawicielstwa władz państwowych, wojska i organizacyj społecznych.

Dnia 6—poświęcił w katedrze złoto, mirę i kadzidło, przewodniczył procesji, poczem koncelebrował sumę i wygłosił kazanie.

Dnia 11—przewodniczył konferencji księży dziekanów.

Rozporządzenia Prawno - Państwowe.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
i Oświecenia Publicznego

WARSZAWA, DNIA 17 KWIETNIA 1926 ROKU.

L.: O. Prez. 3281/26.

W sprawie wizytowania nauki religii katolickiej przez wizytatorów, inspektorów szkolnych, oraz dyrektorów i kierowników szkół.

Do Panów

Kuratorów Okręgów Szkolnych,
Województwa Śląskiego i Liceum
Krzemieńskiego.

Zechcą Panowie Kuratorowie zarządzić, aby ci z pośród wizytatorów, inspektorów szkolnych, oraz dyrektorów i kie-

rowników szkół o poziomie średnim, którzy nie są religii katolickiej, nie wizytowali wcale nauki religii katolickiej.

Również kierownicy szkół powszechnych, o ile nie są religii katolickiej, winni zaniechać całkowicie hospitowania nauki tej religii.

Minister

(—) St. Grabski.

WOJEWODA LUBELSKI
L: 12363/II

Lublin, dnia 19 listopada 1926 r.

Dostarczanie urzędom, prowadzącym księgi ludności stałej wykazów kwartalnych z ksiąg stanu cywilnego.

Do

KURJI DIECEZJALNEJ

w Siedlcach.

W myśl § 31 instrukcji o utrzymaniu i prowadzeniu ksiąg ludności w miastach i gminach wiejskich Królestwa Polskiego, zatwierdzonej przez Radę Administracyjną Król. Pol. dn. 10/22 listopada 1861 r. osoby prowadzące księgi stanu cywilnego obowiązane są przysyłać urzędom, utrzymującym księgi ludności, wykazy kwartalne zawierające daty o zaszłych wypadkach urodzin, śmierci i zaślubin z dokładnym podaniem imion i nazwisk odnośnych osób i ich miejsca stałego zamieszkania, a to w celu umożliwienia prowadzenia ksiąg ludności w należyтым porządku.

Ze sprawozdań Starostów Województwa Lubelskiego widać, że niektórzy Księża Proboszczowie Diecezji Podlaskiej nie nadsyłają, mimo próśb ze strony urzędów prowadzących księgi ludności, wykazów kwartalnych z ksiąg stanu cywilnego tłumacząc się brakiem odpowiednich środków na opłatę kosztów pocztowych.

Uważam, że zasłanianie się brakiem funduszy na pokrycie opłat pocztowych jest całkiem nieusprawiedliwione, gdyż według rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 sierpnia 1924 (Dz. U. R. P. № 76 poz. 749) opłaty pocztowe za przesyłki listowe, nadawane przez władze i urzędy uiszczane są ryczałtem przez władze centralne. W spisie władz, urzędów i instytucji podległych Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a za które rzeczono Ministerstwo zobowiązało się ryczałtem pokrywać koszty opłat pocztowych, figurują również urzędy parafjalne wszystkich wyznań chrześcijańskich.

Wobec powyższego uprzejmie proszę o spowodowanie, aby Księża Proboszczowie jako urzędnicy stanu cywilnego ściśle przestrzegali § 31 instrukcji z dn. 10/22 listopada 1861 r.

Za Wojewodę Lubelskiego
Naczelnik Wydziału

(—) D-r. Bolesław Gruzewski.

№ 4578.

Powyższe Kurja Diecezjalna Podlaska komunikuje W. Duchowieństwu do wykonania.

Siedlce, d. 3 grudnia 1926 r.

Wikariusz Generalny
Biskup Sufragan Podlaski
† **Czesław Sokołowski.**

IZBA SKARBOWA W LUBLINIE
Wydział V.
L. 167575/V/5348/26.

Lublin, dnia 28 grudnia 1926 r

W sprawie nowej ustawy o opłatach
stemplowych.

Do
KURJI DIECEZJALNEJ
w Siedlcach.

Izba Skarbowa prosi o zwrócenie uwagi podległym Urzędom stanu cywilnego, że z dniem 1 stycznia 1927 roku wchodzi w życie ustawa z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych, ogłoszona w Dz. U. R. P. № 98/26 poz. 570, która między innymi dotyczy opłat stemplowych od wyciągów i innych świadectw z akt stanu cywilnego (z ksiąg metrykalnych).

Opłata stemplowa od powyższych dokumentów według powołanej ustawy wynosi: 1) o ile koszty utrzymania urzęd. stanu cywilnego ponosi Państwo — 3 zł., 2) w innych przypadkach — 1 zł., przy czym nowa ustawa nie czyni różnicy między t. zw. pełnymi wyciągami, a wyciągami sporządzonymi na „drużkach“, które podlegać będą od dnia 1 stycznia 1927 r. tej samej opłacie stemplowej, jak i pełne wyciągi t. j. 3 wzgl. 1 złoty.

Wolne są od opłaty stemplowej — o ile chodzi o uwolnienie przedmiotowe, wyciągi z akt stanu cywilnego, przedstawiane władzom szkolnym oraz wojskowym; w tym wypadku jednak na odnośnym wyciągu winno być zaznaczone, dla jakich celów takowy został wydany, z zastrzeżeniem, że dla innych celów bez uiszczenia opłaty stemplowej nie może być użyty.

NACZELNIK WYDZIAŁU V.

(—) podpis nieczytelny.

Podając powyższe do wiadomości W. Duchowieństwa Kurja Diecezjalna Podlaska zarazem wyjaśnia, iż od d. 1 stycznia 1927 r. w Diecezji tutejszej opłata stemplowa od wydawanych wypisów metryk jako też t. zw. druków metrykalnych wynosi 1 (jeden złoty).

Siedlce, d. 9 stycznia 1927 r.

Wikariusz Generalny
Biskup Sufragan Podlaski
† **Czesław Sokołowski.**

Z Komisji do Bractw.

Bractwo Straży Honorowej Serca Jezusowego.

W diecezji naszej coraz bardziej rozwija się cześć Serca Jezusowego. Obok bractw Serca Jezusowego, o czym już wspominaliśmy na łamach naszego miesięcznika, przybywają bractwa Straży Honorowej Serca Jezusowego. Dotąd kanoniczną erekcją z agregacją do arcybractwa Rzymskiego posiadają takie bractwa w parafjach Biała (kościół św. Anny), Ortel Królewski, Piszczac, Przesmyki. W ostatnich czasach kanoniczną erekcją otrzymały bractwa Straży Honorowej Serca Jezusowego w parafjach Kamionna i Witoroż. J. E. Ks. Biskup Diecezjalny otrzymał pismo od Arcybractwa Straży Honorowej Serca Jezusowego w Krakowie, które zawiadamia, iż posiada Generalny Dyrektorjat agregacyjny na całą Polskę. To też nowoerygowane bractwa Straży Honorowej Serca Jezusowego będą odtąd agregowane do Arcybractwa Krakowskiego. Atoli dla zachowania przepisów prawa kanonicznego WWKsKs. Proboszczowie, pragnąc założyć bractwo Straży Honorowej Serca Jezusowego, przedewszystkiem zwrócą się do Kurji o dekret erekcyjny, a gdy zawiadomią o wykonaniu dekretu, Kurja wyjedna im agregację i prześle dokument wraz z instrukcją o statutach podług statutów i wzorów, podanych w naszym Synodzie Diecezjalnym z 1923 r.

Dopiero po przeprowadzeniu tych zasadniczych formalności KsKs. Dyrektorowie parafjalni (v. promotorowie) bractwa Straży Honorowej Serca Jezusowego będą się zwracali do Arcybractwa o druki i oznaki, które niżej wymieniamy.

Arcybractwo Krakowskie wydaje już 6-ty rok kwartalnik „Wiadomości o Straży Honorowej Najśw. Serca Pana Jezusa” (Kraków, ul. Krowoderska № 16, Cena rocznej pren. 1 zł. 20 gr. P. K. O. Warszawskie № 151.277).

Kwartalnik ten dużo daje wskazówek i informacji dla KsKs. Dyrektorów, Zelatorów i członków bractwa i jest dobrym organem, jednoczącym zbożną pracę bractw Straży Honor. Serca Jez. To też uważamy nietylko za godny polecenia lecz i za niezbędny organ dla wszystkich KsKs. Promotorów, a więc i agregowanych do arcybractwa w Rzymie, bractw Straży Honor. Serca Jezusowego.

Ponadto Arcybractwo Krakowskie wydało i ustawicznie wydaje dziełka, broszury, modlitewniki i t. p., które usilnie polecamy W. Duchowieństwu, a mianowicie:

- „Żywot św. Joanny Franciszki de Chantal” przez Bpa Bougaud przekład z francuskiego. Wydanie I. Brosz. w 2 tomach 7 zł. —
- „Żywot św. Małgorzaty Marji Alacoque, apostołki nabożeństwa do N. Serca P. Jezusa” przez Ks. Neuwenhof-
fa. Brosz. — 60 gr.
Opr. 1 zł. 50 „
- „Żywot św. Małgorzaty Marji Alacoque” z nabożeństwem i
nowenną do tej świętej. Brosz. — 50 gr.
- „Serce św. Małgorzaty Marji”. Brosz. — 60 „
- „Vade Mecum” (Myśli i modlitwy S. Benigny Konsolaty).
Brosz. 1 zł. —
- Nowenna (z obrazkiem) do św. Małgorzaty Marji — 12 „
- Obrazki św. Małgorzaty Marji — sztuka — 8 „

Nowenna ufności do Najśw. Serca Pana Jezusa	—	5 gr.
„ z obrazkiem	—	10 „
Słowo do Mężczyzn — brosz. (8 stron)	—	5 „
Instrukcje dla Zelatorów i Zelatorek Straży Honor. Brosz.	—	50 „
Żywot S. Marji Marty Chambon i nabożeństwo do Najśw. Ran Pana Jezusa. Brosz.	1 zł.	—
Przy nabyciu 10 egzemplarzy odstępuje się 10%		
Koronka do Najśw. Ran	sztuka	— 3 gr.
	setka	2 zł. 80 „
„Wielki Podręcznik Straży Honorowej“ w pięknej półpłóciennnej oprawie	3 zł.	—
„Wielki Podręcznik Straży Honorowej“ w pięknej płóciennnej oprawie	3 zł. 50 „	
„Mały Podręcznik Straży Honorowej“ w płóciennnej oprawie	1 „	50 „
„ „ „ „ w pięknej papier. opr.	1 „	—
„ „ „ „ broszurowany	—	60 „

Serja biletów na I piątek miesiąca.

I Serja dla dusz zakonnych (złożona z 33 luźnych kart)	—	40 gr.
II Serja dla osób świeckich	„	30 „
III Serja dla młodzieży	„	40 „
IV Serja dla kapłanów	„	50 „
V Serja dla mężczyzn	„	50 „

Zegary.

Wielki zegar do kościoła chromo-lit. kolorowy 93×51	7 zł.	—
Zegar dla zelatorów kolorowy 37×27	2 zł. 50 „	
Zegar przyjęcia chromo-lit. kolorowy 20×13	—	30 „
Zegar przyjęcia czarno-lit. 20×13	—	20 „
Zegar przyjęcia, drukowany, z objaśnieniem	—	10 „

Małe broszurki brackie.

Krótkie objaśnienie o Straży Honorowe	—	15 „
Pieśni Straży Honorowej z nutami	—	25 „
Zegar miłosierdzia za nawrócenie grzeszników	—	10 „
Wskazówka na Godzinę Straży	—	5 „

Medale Straży Honorowej.

Medaliki aluminiowe małe, sztuka	—	15 „
Medale dla Zelatorów większe, pięknie wykonane, sztuka	—	60 „

Odznaki Straży Honorowej.

Odznaki papierowe na czerwonym kartonie — sztuka	—	10 „
Odznaki papierowe na czerwonym płótnie — sztuka	—	40 „
Odznaki płócienne na czerwonym płótnie — sztuka	—	60 „
Obrazki Straży Honorowej z obietnicami N. Serce, sztuka	—	15 „

Dyplomy.

Dyplom dla Dyrektorów, chromo-litogr.	1 zł. 50 „
Dyplom dla Zelatorów i Zelatorek, chromo-litogr.	1 „ —
Dyplom agregacyjny, kolorowany	1 „ 50 „

Wykaz odpustów, kolorowany	1 „ 50 gr.
Dyplom afiliacyjny	1 „ —

Ceny powyższe mogą ulec zmianie.

„Bogu utajonemu“, zbiór poezji X. Mateusza Jeża	1 zł. —
„W religii katolickiej prawda i siła“ X. Mateusza Jeża	— 50 gr.
Obrazy św. Stanisława Kostki, pięknie wykonane, w 30×39 egz.	— 50 „

Adres Wydawnictwa, Kraków. ul. Krowoderska 16. Arcybractwo Straży Honorowej Serca Jezusowego. P. K. O. Warszawskie № 151.277.

Stowarzyszenie Dzieci Marji pod opieką Niepokalanej Bogarodzicy i św. Agnieszki¹⁾.

I. Stowarzyszenie to, przeznaczone wyłącznie dla dziewcząt, założył O. A. Passeri, opat i kanonik regularny Lateraneński w Rzymie, gdzie też istnieje siedziba Głównego Stowarzyszenia (Pia Unio primaria), upoważnionego przez Stolicę Apostolską do agregowania takich też stowarzyszeń, kanonicznie erygowanych dekretem biskupim podług przepisów Prawa Kanonicznego.

II. Według Reguł Stowarzyszenia:

1-o członkiniami mogą być tylko dziewczęta, które pod sztandarem Niepokalanej Dziewicy i pod opieką św. Agnieszki, Panny i Męczenniczki, mają się troszczyć o unikanie złego, o postęp w pobożności chrześcijańskiej, w czystości obyczajów i w wypełnianiu obowiązków swojego stanu.

2-o Przed przyjęciem do Stowarzyszenia każda kandydatka ma odbyć czas próby, czyli t. zw. aspiracji. Wiek dla kandydatek nie jest przepisany; nawet przed przyjęciem I Komunii św. mogą być one dopuszczone do aspiracji. Atoli wymaga się, by kandydatka okazała szczególne nabożeństwo do N. Marji P., by można się było po niej spodziewać, że będzie żyła cnotliwie, by wreszcie przynajmniej przez miesiąc uczęszczała na zebrania miesięczne.

3-o Aspirantka może być przyjęta do Stowarzyszenia, jako prawdziwe „Dziecię Marji“, o ile już przyjęła I Komunię św.; przez trzy miesiące odbyła próbę, jako aspirantka; przez ten czas sprawowała się przykładnie i uczestniczyła przynajmniej w miesięcznych zebraniach.

4-o „Dzieci Marji“ (członkinie Stowarzyszenia) noszą na niebieskiej wstążce na szyi, jako oznakę, medalik, poświęcony przez miejscowego ks. Dyrektora; aspirantki takież medalik na wstążce zielonej. Medalik ten może poświęcić i nadać odpust zupełny na godzinę śmierci tylko sam ks. Dyrektor. Nie może on delegować innego kapłana do takiego poświęcenia, chyba, że posiada szczególne z Rzymu upoważnienie do takiej delegacji. — Członkinie Stowarzyszenia z reguły obowiązane są nosić ten medalik na swoich, zebraniach przy Komunjach generalnych, procesjach i innych ceremonjach Stowarzyszenia; nadto poleca się nosić medalik i w innych wypad-

Wiadomości podajemy z dz. Beringer. *Les Indulgences*, trad. Ph. Mazoyer, 4 wyd. I. II. Paris, zatwierdzone przez św. Penitencjarję Rzymską.

kach, zwłaszcza za wskazówką Ks. Dyrektora. To samo dotyczy aspirantek.

5-o Na czele Stowarzyszenia stoi kapłan, jako dyrektor, zazwyczaj proboszcz lub rektor Kościoła, oznaczony w dokumencie erekcyjnym biskupa. W chwili założenia Stowarzyszenia ks. Dyrektor wybiera przełożoną i podprzełożoną (które mogą być mężatkami lub wdowami). Nadto corocznie w niedzielę po Uroczystości Niepokalanego Poczęcia N. Marji Panny stowarzyszone („Dzieci Marji“) wybierają z pośród siebie t. zw. prezydentkę, 2 asystentki, i dyrektorkę, radne i t. d.

6-o O ile to możliwe, co tydzień odbywają się zebrania „Dzieci Marji“ pod przewodnictwem przełożonej. W każdą pierwszą niedzielę miesiąca odbywa się zebranie ogólne (kongregacja generalna), a prócz tego w 5 głównych świąt Matki Bożej (Oczyszczenie, Zwiastowanie, Wniebowzięcie, Narodzenie i Niepokalane Poczęcie N. M. Panny), oraz w uroczystość św. Agnieszki i w większe święta kościelne. Na zebraniach ogólnych, o ile to możliwe, przewodniczy ks. Dyrektor. Na końcu zebrania ogólnych urządza się składkę na utrzymanie kaplicy (lub ołtarza Stowarzyszenia), na wydatki Stowarzyszenia i na nabożeństwa żałobne.

7-o Święto Niepokalanego Poczęcia N. Marji Panny i dzień św. Agnieszki należy obchodzić w sposób szczególnie uroczysty. W święto Niepokal. Poczęcia N. Marji P. odbywa się Msza św. na intencję stowarzyszenia (członkinie składają na ten cel jałmużnę). W Zadzuszki w Rzymie odprawia się Msza św. za wszystkich zmarłych członków Stowarzyszeń, agregowanych do Stowarzyszenia głównego. Po śmierci każdego członka odprawia się Msza św. za jego duszę; „Dzieci Marji“ powinny wtedy ofiarować Komunię św. za duszę zmarłej towarzyski. W dniu miesięcznego zebrania ogólnego członkinie powinny ofiarować Komunię św., przy ołtarzu Stowarzyszenia przyjętą, na intencję wszystkich „Dzieci Marji“ oraz wszystkich Stowarzyszeń, zaagregowanych do Stowarzyszenia Głównego w Rzymie.

8-o Ks. Dyrektor i przełożona powinni czuwać nad tem, by „Dzieci Marji“ prowadziły życie przykładne. Członkinie Stowarzyszenia powinny, o ile to możliwe, wysłuchać codziennie Mszy św., odmówić różaniec (częstkę), odprawić krótką medytację i czytanie duchowne oraz zrobić rachunek sumienia. Nadto codziennie rano i wieczór mają odmówić 3 Zdrowaś Marja do Matki B. Niepokalanie Poczętej wraz z wezwaniem: „O najczystsza Matko moja, zachowaj mnie od grzechu śmiertelnego!“ Obowiązane są spowiadać się i komunikować co tydzień, albo co 2 tygodnie, a przynajmniej co miesiąc. Co tydzień mają odmówić jednorazowo oficjum albo koronkę o Niepokalanem Poczęciu, a co sobotę uczcić Marję jakimś szczególnym ćwiczeniem pobożnym (za radą i wskazówką ks. Dyrektora). Co miesiąc mają przystępować do Komunii św. (jak podaje wyżej punkt 7); uczestniczyć w zebraniu ogólnym oraz poświęcić jeden dzień wspólnym, lub osobno odprawianym ćwiczeniom duchownym (rekolekcje miesięczne). Co rok zaś mają wedle możności odprawić czterodniowe rekolekcje. Odprawiają też nowenny przed uroczystościami głównymi Zbawiciela, Matki Bożej, a przynajmniej trzydniowe nabożeństwo (triduum) przed uroczystością św. Agnieszki. Ze szczegól-

niejszą pobożnością będą obchodziły miesiąc maj, jako miesiąc maryjny.

III. Odpusty i przywileje według nadania Piusa IX i Leona XIII oraz Dekretu św. Kongregacji św. Oficjum z d. 23 Marca 1909 r.: A) Odpust zupełny: 1-o w dniu przyjęcia do aspiracji, jakoteż w dniu przyjęcia jako Dziecię Marji, — warunki: spowiedź i Komunja św.; 2-o na godzinę śmierci — warunki: spowiedź i Komunja św., a w razie niemożności wzywanie ze skrucą, jeśli nie usty, to przynajmniej sercem, Imienia Jezus; 3-o w uroczystości Bożego Narodzenia i Wniebowstąpienia Pańskiego: — warunki: spowiedź i Komunja św., nawiedzenie kościoła Stowarzyszenia; gdyby zaś kościół ten był zbyt oddalony, wystarcza nawiedzenie innego kościoła lub kaplicy publicznej; w każdym razie przy nawiedzeniu odmówienie modlitw (5 pacierzy) podług intencji Ojca św.; 4-o w święta Stowarzyszenia: urocz. Niepokalanego Poczęcia i św. Agnieszki; warunki jak pod d. 2-o; 5-o w święta Narodzenia, Zwiastowania, Oczyszczenia i Wniebowzięcia N. Marji P. — warunki, jak wyżej; 6-o w uroczystość Matki B. Różańcowej; warunki, jak wyżej; 7-o w dzień Wszystkich Świętych — warunki jak wyżej; 8-o raz na miesiąc w dniu obranym po spowiedzi i Komunji św., przy nawiedzeniu kościoła oraz odmówieniu modlitw, jak wymieniono pod n. 3-o; atoli o tyle tylko, o ile były obecne na zgromadzeniach miesięcznych; dla uzyskania tego odpustu mogą współtowarzyski obrać dzień Komunji generalnej miesięcznej; 9-o wreszcie, gdy odbywają pobożne doroczne rekolekcje, o ile były przynajmniej na połowie tych ćwiczeń, a nadto po spowiedzi i Komunji św. nawiedzą kościół i odmówią modlitwy podług przepisu, wymienionego pod n. 3-o.

B) *Odpusty cząstkowe*: 1-o 7 lat i 7 kwadragen, o ile przynajmniej sercem skruszonym nawiedzą kościół Stowarzyszenia, lub dla odległości inny kościół, albo kaplicę publiczną i pomodlą się według intencji Ojca św. (5 pacierzy) w inne, oprócz wyżej wymienionych, t. zw. mniejsze święta N. Marji Panny, a mianowicie: a) w dniu Matki B. Bolesnej (piątek po Niedzieli Męki Pańskiej); b) w święto Nawiedzenia N. Marji P. (2 lipca); c) w święto Matki B. z góry Karmelu (16 lipca); d) w dniu Matki B. Śnieżnej (5 sierpnia); e) w dniu Imienia Marji (12 września); f) w dniu 7 boleści Matki Bożej (d. 15 września); g) w dniu Matki B. od wykupu niewolników (d. 24 września); h) w dniu Ofiarowania się N. Marji P. (d. 21 listopada). — 2-o 60 dni za każdy uczynek pobożny, według przepisów Stowarzyszenia dokonany, a zatem: a) za obecność raz na tydzień na nabożeństwach, naukach, konferencjach Stowarzyszenia; b) za każde uczestniczenie w kongregacjach Stowarzyszenia; c) za każdorazowe wysłuchanie Mszy św. w dni powszednie; d) za adorację Najśw. Sakramentu, za uczczenie obrazu Niep. Poczętej Dziewicy i św. Agnieszki przez odmówienie modlitw nawet w domu; e) za odmówienie 5 psalmów t. zw. psalmów Imienia Marji lub koronki do Niepok. Pocz. N. Marji P.; albo 3 Zdrowaś Marja lub 1 Ojcze Nasz ku czci św. Agnieszki f) za powstrzymanie się od świeckich piosenek, a odśpiewanie pieśni ku czci Matki Bożej; g) za codzienne rozmyślanie, czytanie duchowne i rachunek sumienia; h) za ćwiczenie się w cnotach, zwłaszcza w miłości, pokorze, czystości i posłuszeństwie, a zatem za odciążenie bliźniego od grzechu przez upomnienie lub mo-

dlitwę; za pocieszenie smutnych i pogodzenie zwaśnionych; za odmówienie na głos dzwonu modlitw za zmarłą towarzyszkę lub jakiegokolwiek z wiernych zmarłych; za towarzyszenie pogrzebowi zmarłych towarzyszek lub innych wiernych; za nawiedzenie chorych i więźniów; za udzielenie jałmużny ubogiemu; za unikanie tańców, zabaw niebezpiecznych dla skromnego życia; za ucałowanie medalika N. M. Pan-Niepok. Pocz., który podług przepisów Stowarzyszenia nosić winny i t. p. — 3-o odpusty t. zw. *Stacyj Rzymskich* mogą zyskać, o ile pobożnie nawiedzą kościół Stowarzyszenia, lub dla odległości, inny jaki kościół albo kaplicę publiczną i tam pomodlą się według intencji Ojca św. (5 pacierzy), a mianowicie:

A) 30 dni i 30 kwadragen w Nowy Rok, Trzech Króli, i 3 niedziele przed W. Postem (Siedemdziesiątnicę, Sześćdziesiątnicę i Pięćdziesiątnicę) b) 15 lat i 15 kwadragen w Popielec i w IV niedzielę Postu; c) 25 lat i 25 kwadragen w Niedzielę Palmową; d) odpust zupełny w Wielki Czwartek; e) odpust 30 lat i 30 kwadragen w Wielki Piątek i Wielką Sobotę; f) 10 lat i 10 kwadragen w inne niedziele i dni tygodnia w Wielkim Poście; g) 30 lat i 30 kwadragen codziennie w oktawę Wielkiejnocy aż do niedzieli przewodniej włącznie; w dzień św. Marka i trzy dni przed urocz. Wniebowstąpienia Pańskiego (dni litanji); h) 10 lat i 10 kwadragen w wigilję Zielonych Świątek; i 30 lat i 30 kwadragen w niedzielę Zielonych Świątek i codziennie w oktawie aż do soboty włącznie; j) 10 lat i 10 kwadragen w t. zw. suche dni we wrześniu oraz w I, II i IV niedzielę Adwentu; k) 15 lat i 15 kwadragen w III niedzielę Adwentu; l) 10 lat i 10 kwadragen w suche dni w grudniu; ł) 15 lat i 15 kwadragen w wigilję Bożego Narodzenia; m) odpust 30 lat i 30 kwadragen w dniu św. Szczepana, św. Jana Ewang. (27 grudnia) i Młodzianków (28 grudnia). Uwaga: dla uzyskania odpustów wszystkim potrzebny stan łaski; dla uzyskania odpustu zupełnego: spowiedź i Komunia św. Wszystkie wyżej wymienione odpusty można ofiarować za dusze zmarłych.

C) Nadto Msze św., odprawiane na ołtarzu stowarzyszenia za duszę każdej członkini przez jakiegobądź kapłana, są uprzywilejowane, t. j. zyskują odpust, t. zw. ołtarza uprzywilejowanego.

D) Dyrektorowie Stowarzyszenia zyskują powyższe odpusty, o ile dopełnią przepisanych warunków. Nadto Dyrektorowie Stowarzyszenia mają prawo poświęcania medalu członkiń z odpustem zupełnym na godzinę śmierci.

E) Członkinie i dyrektorzy Stowarzyszenia, zapisani do t. zw. Modlitwy nieustannej (*Supplicatio perpetua*) w dniu, gdy zbierają się podług statutów na taką modlitwę, zyskują odpust zupełny; codziennie zaś dla ożywienia gorliwości w modlitwie wśród współtowarzyszek odmawiać mają 1 Zdrowaś Marja, za co mogą zyskać odpust 300 dni. Oba te odpusty można ofiarować za dusze zmarłych.

F) Stowarzyszenie agregowane ma przywilej obchodzenia święta Niepok. Poczęcia N. M. P. czyli odprawiania Mszy świętej z tej uroczystości w swoim kościele lub w kaplicy w dniu podczas oktawy tego święta wyznaczonym przez Dyrektora, byleby nie wypadło wtedy inne święto Matki Bożej lub święto duplex 1 klasy dla Mszy uroczystych; a dla czytanych byleby nie wypadła niedziela lub święto 2 klasy; nie wolno też opuszczać wtedy Mszy parafjalnej, lub konwen-

tualnej, o ile one obowiązują (Leo XIII. *Rescript. Congregationis SS. Rituum, diei 13 Martii, 1879*).

G) To samo dotyczy uroczystości św. Agnieszki pod wymienionymi warunkami (Pius IX *Rescript. S. Congr. SS. Rituum dierum 14 1869; 1 Febr. 1872; 6 Febr. 1877; Leo XIII, Rescr. S. Congr. SS. Rituum, Jan. 13 Martii 1879*)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Wykłady.

W trosce o dostarczenie sferom inteligentnym naszej diecezji, a zwłaszcza m. Siedlec, pogłębienia wiadomości religijnych, Najdostojniejszy nasz Arcypasterz polecił zorganizować wykłady, które pod Jego protektoratem odbędą się według niżej podanego programu.

R. 1927.

1. 14.I. Filozoficzne podstawy religii Biskup Dr. Cz. Sokołowski.
2. 21.I. Historyczne podstawy religii Biskup Dr. Cz. Sokołowski.
(zasady)
3. 28.I. Historyczne podstawy religii:
  - a) Pismo święte . . . . . Ks. W. Jeźniowski, K. S. T.
  - b) Tradycja . . . . . Ks. W. Jeźniowski, K. S. T.
4. 4.II. Kościół . . . . . Ks. Infułat Dr. K. Dębiński.
5. 11.II. Prymat . . . . . Ks. Infułat Dr. K. Dębiński.
6. 18.II. Powszechność Kościoła w liturgji . . . . . Ks. Prał. J. Ryster, L.P., K.T.
7. 25.II. Prawo kościelne, jako normy życia katolickiego społecznego i indywidualnego . . . . . Ks. Prał. J. Ryster, L.P., K.T.
8. 4.III. Porządek etyczny w świetle nauki katolickiej . . . . . Ks. Pref. Ejme, Abs. Un. Warsz.
9. 11.III. Obowiązki katolickiego życia indywidualnego i społecznego . . . . . Ks. Pref. Ejme, Abs. Un. Warsz.
10. 18.III. Problem wychowania . . . . . Ks. Kan. K. Piotrowski.
11. 25.III. Stanowisko katolickie w sprawie wychowania . . . . . Ks. Kan. K. Piotrowski.

Wykłady odbywać się będą w pałacu biskupim. — Wejście od ogrodu. —

Początek wykładów punktualnie o godzinie 8 wieczorem.

Wejście za biletami niepłatnymi.

Wykład trwa 45 minut. Słuchacze, o ile mają wątpliwości jakie, lub pragnęliby wyjaśnień, piszą zapytania na kartkach, oddają wykładającemu i na następnym wykładzie otrzymują wyjaśnienie.

Wykłady zagai Biskup Podlaski.

T-wo Dom Księży Polskich w Truskawcu

przesłało na ręce Najdostojniejszego Arcypasterza pismo niżej podane:

Ekscelencjo, Najdostojniejszy Arcypasterzu!

Zarząd Towarzystwa „Domu Księży Polskich w Truskawcu“ ośmiela się zwrócić do Jego Ekscelencji z serdeczną prośbą o gorące

poparcie sprawy „Domu“ wśród Duchowieństwa Swojej diecezji. Zarząd żywi pełną nadzieję, że JEkscelencja raczy polecić w Swoim organie diecezjalnym zbożne cele T-wa, a zarazem pozwoli załączyć nasze informacyjne odezwy z prospektem Truskawca na rok 1927 do Swego Duchowieństwa. Odezwy te pozwalamy sobie przesłać wraz z prospektami Truskawca do Kurji diecezjalnej z uprzejmą prośbą o rozesłanie tychże w jak najbliższym czasie razem z pismem diecezjalnem.

W razie ewentualnej trudności lub niemożności rozesłania, prosilibyśmy o zwrot załączonych odezw i prospektów pod podanym adresem

Z prośbą o błogosławieństwo Arcypasterskie

pozostajemy:

Dom Księzy Polskich w Truskawcu
Stow. współdziel. zarejestr. z odpow. udziałami
Ks. Kazimierz Dziurzyński
prezes

Odezwa Towarzystwa Misyjnego

Warszawa, Mazowiecka 11/31; konto w P. K. O. 4913.

Na Boże Narodzenie 1926 r.

Carissimi Confratres!

1-go Października b. r. zwróciliśmy się z odezwą do prawie 5000 księży proboszczów w Polsce, prosząc ich o powołanie do życia w parafjach Towarzystwa Misyjnego i **o jednorazową ofiarę na Instytut Misyjny w Lublinie.**

I na głos nasz odezwało się 205 kapłanów, składając grosz swój wdowi! Niech Nowonarodzone Dzieciątko Jezus łaskami swemi stokrotnie wynagrodzi ich za dobre serce, za zrozumienie wielkiej idei Towarzystwa Misyjnego i Instytutu.

Oprócz tych nielicznych księży, którzy wprost do nas nadesłali swe ofiary, niektórzy uczynili to za pośrednictwem swych Ordynarjatów i im też „Bóg zapłać“ wraz z życzeniami świątecznymi ślemy.

Ale podnosząc ofiarność naszych Dobrodziei, nie możemy się wstrzymać od pewnych myśli, które mimowoli się nasuwają, gdy konstatujemy, że na 5000 kapłanów, tylko 205 zareagowało na nasze prośby. Czyż tylko 4% księży polskich rozumie ideę i wielkie znaczenie misji Polski na Wschód? Czyż tylko 205 Księzy boli i niepokoi, że Kościół w Rosji ginie, czyż tylko oni rozumieją, że jeśli my tu nie przygotujemy kapłanów, którzy przy pierwszej możliwości tam pójdą, upadną placówki przez naszych przodków zorganizowane? Czyż damy się innym w tej pracy wyprzedzić? Czyż dla braku pomocy ze strony Duchowieństwa Polskiego mamy nie doprowadzić do końca rozpoczętej, w nadziei na pomoc Księzy polskich przebudowy domu Instytutu, aby w nim mogli mieszkać i uczyć się przyszli misjonarze wschodu? Czyż dla braku funduszków mamy przerwać ich studia?

Nie! do tego przyjść nie może i do tego nie przyjdzie, bo Wy do tego nie dopuścicie!

A jak temu zaradzić? *Kilka złotych tylko z każdej parafji nam przysłanych postawi na nogi Zakład i zapewni mu najbliższą przyszłość.*

Sądźmy, że brak zrozumienia sprawy, nie obojętne względem niej stanowisko, nie źle rozumiana oszczędność — ale nawał pracy i inne troski zaprzętały Was, Drodzy Confratres, gdyśmy do Was kołatali. To też pełni nadziei w Wasze dobre serca znowu się Wam przypominamy (naturalnie nie tym, którzy już swe datki nadesłali) i *sercu Waszemu nasz Instytut polecamy*. Wzbudźcie w parafjanach swych dla niego zainteresowanie, sympatję, ofiarność, *zbiierzcie grosz, na tę wielką sprawę i razem ze swą skromną ofiarą wpłaćcie na konto nasze w P. K. O. Nr. 4913, albo odeszlijcie pocztą (Mazowiecka 11/31 w Warszawie)*.

Niech istnienie Instytutu stanie się chlubą Polski, chlubą polskiego kleru.

Prezes Wydziału Wykonawczego Tow. Mis.

Edward Ropp

Arcybiskup Metropolita Mohylowski.

Wice-Prezes Wydziału i Sekretarz

Ks. Dr. Antoni Około-Kułak

Pracat Domowy JŚw. i Kapituły Metropolitalnej Mohylowskiej.

Z Seminarjum.

AKADEMJA

ku czci św. Stanisława Kostki w Seminarjum Duchownem Podlaskiem.

Dwuchsetletnią rocznicę kanonizacji św. Stanisława Kostki uczciło Seminarjum Duchowne Podlaskie uroczystą akademją. Program akademji był następujący:

Słowo wstępne.

„W świt Wniebowzięcia“ Kazimierza Golby.

„Virtutibus“ kantata.

„Św. Stanisław, jako wzór młodzieńca o niezłomnej woli“
— odczyt.

Przemówienie Ks. Rektora.

„Aniele ziemski bez winy“ pieśń.

Akademja odbyła się 13 listopada o godzinie 11-ej rano. Otworzył akademję w imieniu Ks. Rektora Ks. Profesor Kazimierzczak przemówieniem o szczególnym charakterze tegorocznych uroczystości ku czci św. Stanisława. Podkreślił mianowicie szczęśliwy zbieg dwuchsetletniej rocznicy kanonizacji św. Stanisława z okresem zakładania fundamentów pod nową Polskę, jakby wskazanie, jakimi drogami ma postępować myśl odrodzeńcza Polski, na jakich zasadach ma się kształtować obraz przyszłej Rzeczypospolitej. Ten, który po długim męczeństwie rozwiódł zorze wolności nad nami, przez dwuchsetletnią rocznicę polskiego młodzieniaška przypomina nam i wskazuje na młodzież, jako na materiał, z którego powstać mają przyszłe bohaterzy i twórcy życia narodowego; na silną wolę, jako czynnik składowy duszy przyszłego Polaka; na katolicyzm i religijność w wychowaniu; na św. Stanisława, jako na ideał i wzór młodzieńca przyszłej Polski.

Następnie diakon Kowalczyk oddeklamował przepiękny wiersz „W świt Wniebowzięcia“, a chór seminaryjski pod batutą Ks. Profesora Jaskłowskiego odśpiewał kantatę ku czci św. Stanisława.

Po odśpiewaniu kankaty senjor Mularzuk, alumn, w półgodzinnym odczycie scharakteryzował św. Stanisława, jako młodzieńca o niezłomnej woli.

Wreszcie zabrał głos Ks. Rektor. Wziąwszy za motto swego przemówienia słowa kantaty „Fiat cor meum immaculatum“, nawoływał alumnów do naśladowania św. Stanisława i to nie tylko podczas pobytu w Seminarjum, ale i wtedy, gdy za łaską Bożą staną u ołtarzy Pańskich. Między życiem św. Stanisława a życiem kapłana istnieją analogje.

Analogjom tym, pięknie ujętym, poświęcił dalszy ciąg swego przemówienia.

Pieśnią „Aniele ziemski bez winy“ zakończono podniosłą uroczystość.

K.

Z Towarzystwa Misyjnego.

Sprawozdanie za rok 1926.

W roku 1926 przesłało swe ofiary na cele misyjne 21 kół, a mianowicie:

Koło misyjne przy Katedrze 75,30 zł., w Kocku 260 zł., w Radzynie 260,40 zł., w Janowie 16 zł., w Grębkowie 70,90 zł., w Czerwonce Groch. 59,60 zł., w Mordach 81 zł., w Wyszku 66,50 zł., w Mokobodach 35 zł. w Domanicach 30 zł., w Jabłonnie 7, zł. w Łosicach 12 zł., w Górkach 5 zł., w Hadynowie 5 zł., w Huszlewie 12 zł., w Niemojkach 21,60 zł., w Próchenkach 6 zł., w Ruskowie 5 zł., w Tuchowiczu 8,50 zł., w Choroszczyńce 20 zł., Alumnów Seminarjum Duch. w Janowie 147,05 zł. — Oprócz tego Trzeci Zakon w Maciejowicach 5 zł. i Ks. J. Smoleński 5 zł.

Razem dochodu było 1.213 zł. 85 gr.

Wysłano do Warszawy na ręce J. E. Ks. Arcyb. Roppa 1.210 zł. — gr.
drobne wydatki 3 zł. 85 gr.

Razem rozchód 1.213 zł. 85 gr.

Przewodniczący: Ks. J. Kobylński.

Bóg zapłać za ofiarę.
Siedlce, dnia 6 stycznia 1927 r.

Ks. Jan Łaski
skarbnik

BIBLIOGRAFJA.

Wiersze Misyjne Ks. Mateusza Jeża.

Kraków. Nakładem Sodalicii św. Piotra Klawera, 1926, № 137.
Obdarzony talentem i łatwością w wyrażaniu swych myśli i uczuć

mową wiązaną, ks. kanonik M. Jeż wydał piękną i zbożną wiązanke p. t. „Wiersze Misyjne“. Ugrupował je podług treści: I „Z Misyj“, II „Misje i Chrystus“, III „Misje a Polska“.

Zbiór ten zasługuje na szczególną uwagę W. Duchowieństwa. Podniosłe i nader miłe „wiersze misyjne“ stanowiąc będą pouczającą lekturę, dostarczą materiału do obchodów (akademij) misyjnych, a ładne wydanie z ilustracjami powinno zachęcić do rozdawania tej książeczki dziatwie, jako nagroda, upominek gwiazdkowy i t. p.

To też gorąco polecamy wydawnictwo omawiane wszystkim kapłanom, nauczającym w szkołach powszechnych i średnich. Rozpowszechnianie broszury należyć musi do naszego obowiązku popierania sprawy św. Misyj wśród pogan, do czego tak żarliwie nawołuje nasz obecny Ojciec św.

† Cz. Bp.

Krajewski Ignacy ks. *Organizator Unji Żywego Różańca w parafii Rzymo-Katolickiej* („Unio Rosarii Viventis“ Leon XIII). Wydanie 2 na stulecie założenia Unji (1828-1926). Nakład Wydawnictwa Podręczników Akcji Katolickiej w Polsce. Skład główny Mława, ks. Krajewski Ignacy (str. 156).

Autor, jako „Komisarz Ordynarjatu na Diecezję Płocką dla kanonicznych Organizacji Dominikańskich“, daje w 2-iem wydaniu swój praktyczny przewodnik dla prac w „Unji Żywego Różańca“. Kolejno omawia działy cz. 1. Akcja ascetyczna, cz. 2. Akcja organizacyjna, cz. 3. Akcja społeczna.

Nasi KsKs. Dyrektorowie „Unji żywego Różańca“ w parafjach znajdują tu wiele cennych wskazówek i bogaty materiał do konferencji duchownych. To też dla ożywienia działalności „Związku Żywego Różańca“ należy dobrze zapoznać się z treścią książki ks. Krajewskiego. Dobrzeby było polecić jednemu z kapłanów dekanalnych, by na kongregację opracował referat o szczegółowej treści niniejszej książki, a nie jedna zbożna myśl, niejedna praktyczna uwaga stałaby się własnością duszpasterstwa i przyczyniłaby się do wydajnej pracy kapłańskiej i w naszej diecezji.

Sądzymy, iż każdy kapłan nabędzie książkę ks. Krajewskiego i nieraz do niej zajrzy, by ożywić swą pracę w kółkach Żywego Różańca.

Prócz dziełka ks. Krajewski wydał „Patent zelatora Unji Żywego Różańca“ z tablicą do adnotacji i Instrukcję dla zelatora“ oraz „patent członkowski Unji Żywego Różańca“ z krótką treścią 15 tajemnic. Przypominamy, że wydane przez Kurję Podlaską karty wpisowe do Stowarzyszenia Żywego Różańca są więcej praktyczne, gdyż zawierają instrukcję o stowarzyszeniu, oraz wykaz odpustów, udzielonych przez Stolicę Apostolską członkom tego Stowarzyszenia.

† Cz. Bp.

Redaktor **Ks. Marjan Stefanowski.**

Podlaska Drukarnia Udziałowa, Kilińskiego 25.